

VERSLAG VERKIEZING STATEN
CURAÇAO 19 OKTOBER 2012

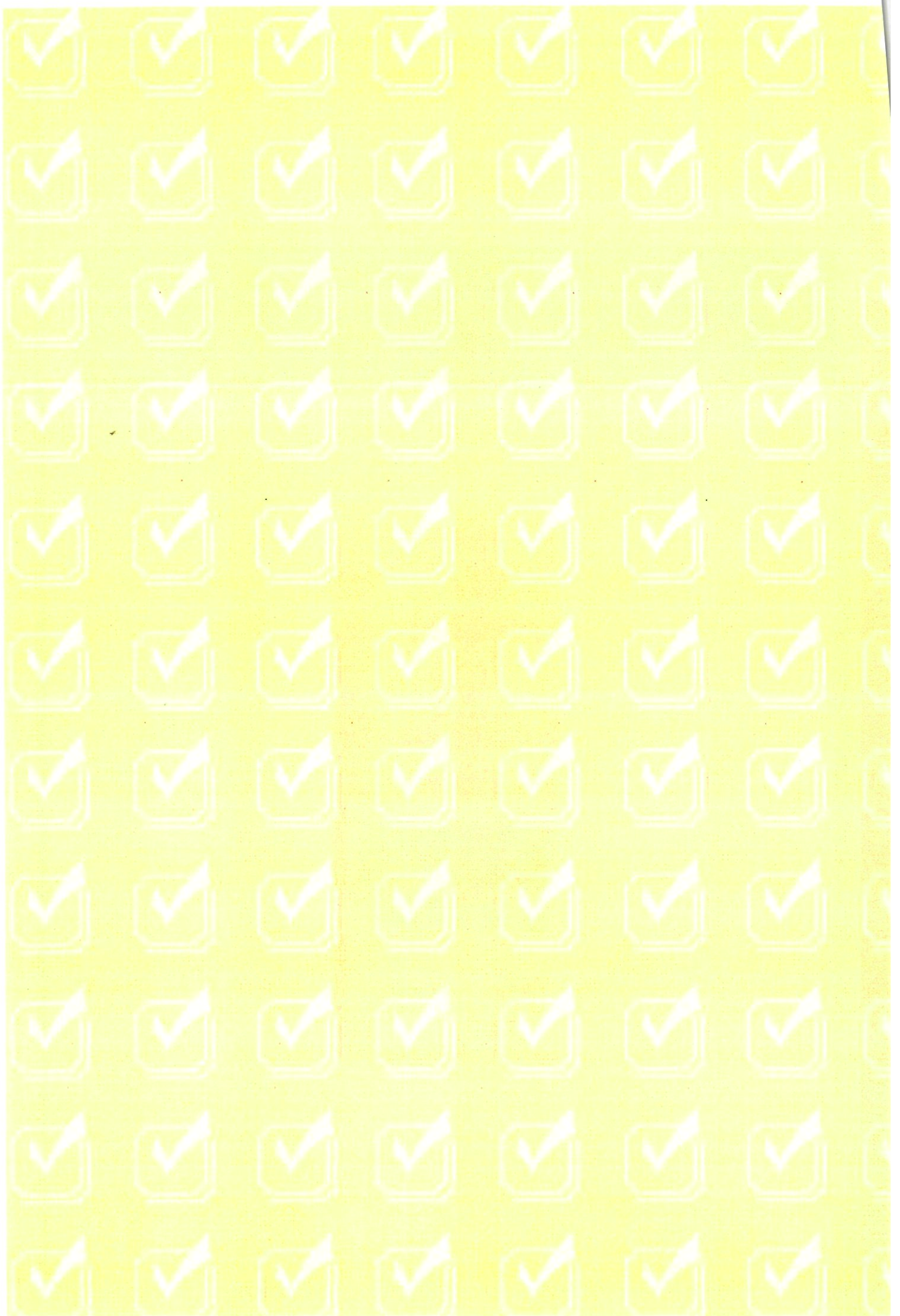
KSE

Konseho
Supremo
Elektoral

HOOFDSTEMBUREAU
CURAÇAO

Juni 2013
Willemstad, Curaçao

Verslag Verkiezing Staten Curaçao 19 oktober 2012

Uitgave en redactie
Hoofdstembureau Curaçao

Contact
Secretariaat Hoofdstembureau Curaçao

Adres
 Roodeweg 42
 434-1642
 461-8166
 www.kse.cw
 info@kse.cw

Juni 2013,
Willemstad, Curaçao

Niets uit dit verslag mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, zonder uitdrukkelijke vermelding van de bron.

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Management Samenvatting	6
2. Organisatie	10
2.1 Taken	10
2.2 Vergaderingen Hoofdstembureau	11
3. Verkiezingen	12
3.1 Kiesregister	12
3.2 Kandidaatstelling	13
3.3 Ondersteuning kandidatenlijsten ('Voorverkiezing')	13
3.4 Geldigheidsverklaring kandidatenlijsten	14
3.5 Vaststelling kleur en lijstnummer	14
3.6 Kiesgerechtigden	15
3.7 Oproepingskaarten	16
3.8 Opkomst	18
3.9 Ondersteuning- en stembiljetten.....	19
3.10 Opslagplaats	20
3.11 Orde maatregelen in het stemlokaal.....	20
3.12 Stemlokalen	21
3.13 Ongeregeldheden	22
3.14 Verkiezingsuitslagen.....	22
3.15 Besluiten	24
3.16 Vernietiging bescheiden	25
3.17 Ondersteuning door Publieke Zaken (Kranshi)	25
4. Proces gekozen verklaring	27
4.1 Geloofsbrieven.....	27
4.2 Toelating tot de Staten.....	27
5. Juridische aspecten	28
5.1 Mandaat aan het Hoofdstembureau.....	28
5.2 Kiesreglement Curaçao.....	28
6. Voorlichting en communicatie	30
6.1 Informatiepunt Verkiezingen.....	31
6.2 Website	31
6.3 Social media en Really Simple Syndication (RSS)	32
7. Contacten en Waarnemers	34
7.1 Internationaal.....	35
8. Financiën	36
8.1 Besteedbaar budget.....	36
9. Aanbevelingen	39
9.1 Kiesraad en Secretariaat Kiesraad	39
9.2 Herziening van wetten, documentatie, procedures werkwijzen etc.	39
9.3 Herindeling en uitbreiding Stemdistricten.....	39
9.4 Stembureaus.....	39
9.5 Stemlokalen	40
9.6 Budget	40
9.7 Oproepkaarten	40
9.9 Internationale relaties.....	41
10. Slot	41
11. Bijlagen	41
11.1 Benoeming Hoofdstembureau	Error! Bookmark not defined.
11.2 Mandaat Hoofdstembureau.....	Error! Bookmark not defined.
12.3 Ministeriële Beschikkingen partijkleuren.....	Error! Bookmark not defined.
12.4 Proces-verbaal uitkomst der verkiezingen	Error! Bookmark not defined.
12.5 Procesverbaal Bekendmaking der verkiezingen van de Leden van de Staten	Error! Bookmark not defined.
11.6 Kiezers per stemdistrict	Error! Bookmark not defined.
11.7 Rapport internationale waarnemers.....	Error! Bookmark not defined.

Voorwoord

Met dit verslag legt het Hoofdstembureau verantwoording af over de wijze waarop zij haar taken aangaande de Verkiezingen van de Staten 19 oktober 2012 heeft verricht. Deze verantwoording vindt plaats aan de minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening, de regering en parlement.

Het Hoofdstembureau heeft al haar kennis en kunde ingezet voor de realisatie van het belangrijkste doel van de verkiezingen namelijk dat deze op een transparante wijze plaatsvindt en dat het stemgeheim van de burgers wordt gewaarborgd. Hierbij is extra aandacht besteed aan een goede voorlichting en duidelijke communicatie aan de bevolking van Curaçao. Het vertrouwen dat is uitgesproken in het Hoofdstembureau heeft ervoor gezorgd dat wij het werk met veel plezier en energie hebben kunnen uitvoeren.

Wij kijken ook terug op een periode waarin intensief en op een constructieve wijze met elkaar is samengewerkt, zowel intern als met al de betrokken partijen. Alle betrokkenen worden bedankt voor hun inzet waardoor deze verkiezingen gestructureerd en zonder noemenswaardige ongeregelheden zijn verlopen. Ook de bevolking zelf heeft hierbij een belangrijke bijdrage geleverd. Zij hebben wederom in grote getale gebruik gemaakt van één van de belangrijkste rechten van een persoon in een vrije democratie, namelijk het stemrecht.

drs. Geomaly Martes, RA, CFE,
Voorzitter Hoofdstembureau

1. Management Samenvatting

Per 8 augustus 2012 heeft de voormalige minister BPD, de heer C. Trinidad, de leden van het Hoofdstembureau benoemd. Het Hoofdstembureau Curaçao heeft conform het Kiesreglement Curaçao tot taak:

- Organisatie van de verkiezingen in algemene zin,
- Controle en eventuele wijziging van de ingeleverde kandidatenlijsten,
- Het besluit over de geldigheid van de lijsten,
- De nummering van de kandidatenlijsten,
- Toekenning van een kleur aan elke politieke groepering,
- De verkiezingsresultaten publiceren en vaststellen.

Het Hoofdstembureau moet op basis van de regelgeving in het kiesreglement een aantal openbare vergaderingen houden. Openbaarheid in deze context betekent dat de dag en uur van de zitting door of namens de voorzitter ter openbare kennis wordt gebracht.

Volmacht

Door ondertekening van een ministerieel besluit van 16 oktober 2012, heeft voormalige Minister drs. Ing. C. Smits het mogelijk gemaakt om het Hoofdstembureau zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren. Het betrof hier de bevoegdheid:

- om oproepkaarten voor de verkiezingen uit te brengen (41 eerste, vierde en vijfde lid Kiesreglement Curaçao),
- om de stemlokalen in te richten (artikel 48 tweede lid Kiesreglement Curaçao),
- om het aantal benodigde stembiljetten vast te stellen en zorg te dragen dat elk stembureau de benodigde stembiljetten krijgt in verzegelde verpakkingen. (artikel 54 Kiesreglement Curaçao),
- voor het in ontvangst nemen van de stemmachine dan wel de verzegelde pakken met daarin de uitgebracht stemmen door de voorzitter van de verschillende stembureaus, (artikel 73 tweede en derde lid Kiesreglement Curaçao).

Verkiezingsproces

De kandidaatstelling heeft conform het Kiesreglement Curaçao op 31 augustus 2012 plaatsgevonden. Op de dag der kandidaatstelling bleek dat er een aantal politieke groeperingen aan voorverkiezingen moesten participeren, omdat zij niet aan de laatst gehouden verkiezingen hadden deelgenomen. Het betrof de volgende politieke groeperingen:

- Partido pa Adelanto i Inovashon Soshal (PAIS),
- Democraat/Laboral,
- Partido Aliansa Nobo (PAN).

De voorverkiezing is op 16 en 17 september 2012 gehouden. De politieke groeperingen Democraat/Laboral en PAIS kregen meer stemmen dan het minimumvereiste van 743 stemmen en mochten daarmee aan de verkiezingen deelnemen. De politieke groepering PAN haalde het minimum niet mocht daarom niet aan de verkiezingen meedoen.

Oproepkaarten

Deze verkiezing wederom aan de data center CORE N.V. opdracht verstrekt om de oproepingskaarten te produceren. De oproepingskaarten zijn aan de hand van het elektronische kiezersbestand geproduceerd. Voor de verkiezingen van 19 oktober 2012 heeft het Hoofdstembureau 114.418 oproepingskaarten laten afdrukken. Het percentage bereikte adressen was bij deze verkiezingen 96%. In 2006 was dit percentage 90%. Het Hoofdstembureau adviseert bij toekomstige verkiezingen andere kleuren te gebruiken voor de oproepkaarten. Hierdoor kan sneller worden vastgesteld of de kiezer een geldige oproepkaart in zijn bezit heeft.

Stembiljetten

De productie van stembiljetten is door de staatsdrukkerij, te weten de Curaçaose Courant uitgevoerd. In totaal zijn 125.000 stembiljetten gedrukt. Op de verkiezingsdag zelf zijn de stembiljetten vanuit het WTC gedistribueerd naar de verkiezingslokalen. Dit is gebeurd onder begeleiding van de politie en het VKC.

Opkomst verkiezingen

De opkomst bij de verkiezingen van 19 oktober 2012 bedroeg 76.12%. De laatste keer dat het opkomstpercentage boven de 75% uitkwam was in 1977 (79.26%).

Toegankelijkheid Stemlokalen (minder validen)

Voor de verkiezingen is het uitgangspunt aangehouden dat alle stemlokalen voor iedere kiezer, die zelfstandig een rolstoel kan bedienen toegankelijk moest zijn. Er zijn naar aanleiding van een inventarisatie van het Hoofdstembureau, met hulp van Fundashon Kas Popular, 36 stemlokalen voorzien van een hellingbaan voor rolstoelen.

Stemdistricten

Tijdens de verkiezingen is gebleken dat een aantal stemlokalen in de wijken Brievengat en Boka Sami (8 in totaal) overbelast zijn geraakt. Dit kwam door de verdeling van kiesgerechtigden naar kiesdistrict op basis van woonplaats. Het Hoofdstembureau adviseert de stemdistricten zoals die in artikel 20 van het Kiesbesluit worden aangehouden te herzien. Bij deze herziening moet ten eerste gewerkt worden naar een meer evenredige verdeling van kiesgerechtigden over de verschillende districten.

(Geen) ongeregelheden

Tijdens en na de verkiezingsdag is melding gedaan van het bestaan van zwart-witte stembiljetten. Het Hoofdstembureau heeft, gezien de wijze waarop de stembiljetten zijn geproduceerd (zie paragraaf 3.10), dit als onmogelijk aangemerkt. Deze conclusie wordt ondersteund door het feit dat in geen enkel proces verbaal van de stembureaus hiervan melding wordt gemaakt. Ook is bij de hertelling van stembiljetten van een 15-tal stembureaus geen enkel zwart-wit formulier aangetroffen. Voor de rest hebben zich geen noemenswaardige incidenten voorgedaan die het stemproces hebben verstoord.

Verkiezingsuitslag

In de zitting van het Hoofdstembureau van 24 oktober is de uitslag der verkiezingen conform artikel 90 van het Kiesreglement Curaçao vastgesteld en bekend gemaakt. De definitieve uitslag was als volgt:

Politieke Groepering	Totaal
MFK	18.450
Frente Obrero	1.790
Pueblo Soberano	19.715
MAN	8.294
PAR	17.179
Democraat/Laboral	1.127
PAIS	15.286
PNP	5.130
Geldige stemmen	86.971
Blanco/ongeldig	1.963
Opgeroepen	116.857
Niet verschenen	27.923
Opkomstpercentage	76.10%

Juridisch

Bij de organisatie van de verkiezingen is gebleken dat een aantal van toepassing zijnde wetten, documenten, procedures, werkwijzen etc. gedateerd zijn. Het Hoofdstembureau adviseert deze te herzien. Voorbeelden van documenten die herzien moeten worden zijn:

- Kiesreglement (bevat foutieve verwijzingen en andere kennelijke onvolkomenheden),

- Kiesbesluit met daarbij gehanteerde modellen (zoals de benodigde herindeling van kiesdistricten en onnodig complexe proces-verbalen),
- Het draaiboek dat gebruikt is bij de organisatie van de verkiezingen (door veranderde werkwijzen en procedures).

Financieel

De toenmalige regering van Curaçao heeft voor de verkiezing van 19 oktober 2012 oorspronkelijk een budget van in totaal Nafl. 1.569.645,- goedgekeurd. Vlak voor de verkiezingen moest deze raming worden aangepast. Dit, als gevolg van een op 3 oktober door het huidige interim-kabinet genomen beslissing om buitenlandse waarnemers uit te nodigen voor het bijwonen van het verkiezingsproces. De reis-, verblijfs- en teerkosten van de uitgenodigden werden geschat op NAfl. 50.000,-. Hiermee kwam het totaal beschikbare budget voor het organiseren van de verkiezingen op NAfl. 1.619.645,- te staan.

Het Hoofdstembureau adviseert het mogelijk te maken om ook tijdens organisatie van verkiezingen extra budget aan te kunnen vragen. Verder wordt geadviseerd ook budget vrij te maken voor het Hoofdstembureau voor de periodes waarin geen verkiezingen worden gehouden. In deze periode kan het Hoofdstembureau met name werken aan voorlichting en educatie alsmede voldoen aan haar andere wettelijke taken.

Voorlichting en communicatie

Het Hoofdstembureau heeft samen met de Directie Communicatie en Voorlichtingsdienst (hierna: C&V) een communicatie plan samengesteld. In het kort, het doel van communicatie hield in dat 1) elk inwoner van Curaçao ouder dan 18 jaar moet het belang van stemmen snappen. 2) het verkiezingsproces uitleggen en wat voor rol het Hoofdstembureau speelt in de totaliteit. 3) Om het vertrouwen in het verkiezingsproces te versterken voor de kiezer. 4) het stimuleren van iedereen 18 jaar en ouder om te gaan stemmen, en uit te leggen wat is democratie en zijn fundamentele aspecten. Voor communicatie en voorlichting over de verkiezingen is een centraal informatiepunt ingericht waar mensen met hun vragen terecht konden. Hiervoor is een telefooncentrale ingericht en een website ontwikkeld.

Waarnemers

Op 3 oktober heeft de Raad van Ministers het besluit genomen om buitenlandse waarnemers uit te nodigen voor de verkiezingen op 19 oktober. Eenzelfde besluit werd in de Staten genomen. Het Hoofdstembureau heeft in eerste instantie vooral gebruik gemaakt van zijn internationale contacten en ondersteuning gekregen van de directie Buitenlandse Betrekkingen. Verkiezingswaarnemers uit Aruba, Sint Maarten, Trinidad and Tobago en de Dominicaanse Republiek zijn bereid gevonden. Ook hebben de op Curaçao woonachtige consul-generaal van de Verenigde Staten en de Vice Consul van Haïti als waarnemers gefungeerd. De internationale waarnemers beschrijven in hun rapportage dat de verkiezingen volgens hen ordelijk waren verlopen en dat alle faciliteiten op niveau waren. Zij hebben ook geen waarneming gedaan van enige ongeregelheden en waren onder de indruk van het gedrag van de medewerkers van de stembureaus en de bevolking zelf. Het Hoofdstembureau adviseert in de toekomst veel aan dacht te besteden aan de opbouw van relaties met andere internationale kiesraden. Hierdoor kan geleerd worden van de ervaringen van deze andere kiesraden en kunnen “best practices” worden toegepast bij verkiezingen in Curaçao

Kiesraad

De belangrijkste actie die de komende periode genomen moet worden is de verdere institutionalisering van het Hoofdstembureau (bij voorkeur) in de vorm van een Kiesraad. Alleen op deze wijze kan de organisatie en uitvoering van verkiezingen op Curaçao verder verbeterd worden en het kiesrecht en stemgeheim worden gewaarborgd. Het Hoofdstembureau adviseert de bestaande commissie, al dan niet aangepast qua samenstelling, door te laten gaan met de uitwerking van de nieuwe formele positionering van het Hoofdstembureau en zo te komen tot een Kiesraad.

2. Organisatie

Het Hoofdstembureau is een bij wet, het Kiesreglement Curaçao, ingesteld orgaan, dat verkiezingen en referenda op Curaçao organiseert, controleert en uitvoert. De leden van het Hoofdstembureau (ook wel Konseho Supremo Elektoral of “KSE” genoemd) worden benoemd door de minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening (minister BPD). Per 8 augustus 2012 heeft de voormalige minister BPD, de heer C. Trinidad, de volgende personen in het Hoofdstembureau benoemd:

- Drs. Geomaly Martes RA CFE, voorzitter
- Mr. Lizanne Dindial, lid tevens vice voorzitter
- Drs. Charles do Rego, lid
- Dhr. Edward Panneflek, AA, lid
- Drs. Raymond (Pacheco) Römer, lid
- Dhr. Irving Roosburg, plv. lid
- Mr. Theodorus Caris, plv. lid
- Dhr. Anthmar Kranwinkel, Msc. plv. lid

Het Hoofdstembureau garandeert openheid en efficiëntie in het electorale proces. Dit betekent dat het orgaan de verkiezingen organiseert zonder voorkeur te tonen voor een of andere politieke partij.

*Leden van het Hoofdstembureau Curaçao van links naar rechts:
Th. Caris, E. Panneflek, Ch. do Rego, G. Martes, L. Dindial, A. Kranwinkel, R. Römer en I. Roosburg
(Foto: Ministerie van Algemene Zaken, Directie Communicatie en Voorlichting)*

2.1 Taken

Wettelijke taken

Het Hoofdstembureau Curaçao heeft conform het Kiesreglement Curaçao tot taak:

- *Organisatie van de verkiezingen in algemene zin*
Het Hoofdstembureau ontvangt het mandaat van de minister van BPD om de verkiezingen te organiseren.
Vanaf de aanvang van de verkiezingsperiode is het Hoofdstembureau verantwoordelijk voor het hele verkiezingsproces. Het Kiesreglement beschrijft het proces nauwkeurig.
- *Controle en eventuele wijziging van de ingeleverde kandidatenlijsten*
Door middel van een landsbesluit houdende algemene maatregelen, controleert het Hoofdstembureau de lijsten op persoonsgegevens van de kandidaten zoals, naam, adres, geboortedatum en vergelijkt de informatie met de gegevens in de registers van de Burgerlijke Stand en Bevolkingsadministratie
- *Het besluit over de geldigheid van de lijsten*

Daarna maakt het Hoofdstembureau de goedkeuring van de lijsten bekend in een openbare zitting. Als er geen bezwaar is tegen de lijsten, tekent zij het proces-verbaal (Kiesreglement A.B. 2010, nr. 87 art. 30.)

- *De nummering van de kandidatenlijsten*
Door loting in een openbare zitting bepaalt het Hoofdstembureau het nummer dat elke lijst op het stembiljet krijgt.
- *Elke partij krijgt een kleur*
Elke partij, die het Hoofdstembureau toelaat tot de verkiezingen, komt in aanmerking voor een kleur (Kiesreglement A.B. 2010, nr. 87 art. 53). Partijen die al een kleur hebben (bij de vorige verkiezing), behouden deze. Als een nieuwe partij zijn kleur bekendmaakt, zal het Hoofdstembureau de kleur goedkeuren mits geen andere partij die al heeft.
- *De verkiezingsresultaten publiceren en vaststellen*
Voor elke lijst stelt het Hoofdstembureau vast:
 - Het aantal stemmen per kandidaat
 - Het stemcijfer per partij

Na het stemproces en de vaststelling van de resultaten stelt het Hoofdstembureau een proces-verbaal voor de uitslag op. Alle mogelijke bezwaren worden in het proces-verbaal vermeld (Kiesreglement A.B. 2010, nr. 87 art. 89, 90). De voorzitter van het Hoofdstembureau maakt de verkiezingsresultaten zo snel mogelijk bekend (art. 86, 87, 89 en 90).

2.2 Vergaderingen Hoofdstembureau

Het Hoofdstembureau moet op basis van de regelgeving in het kiesreglement een aantal openbare vergaderingen houden. Openbaarheid in deze context betekent dat de dag en uur van de zitting door of namens de voorzitter ter openbare kennis wordt gebracht. Het Hoofdstembureau had naast de verplichte zittingen de vrijdagochtend als vaste vergaderdag en tijd. Het Hoofdstembureau moet verplichte zittingen hebben voor:

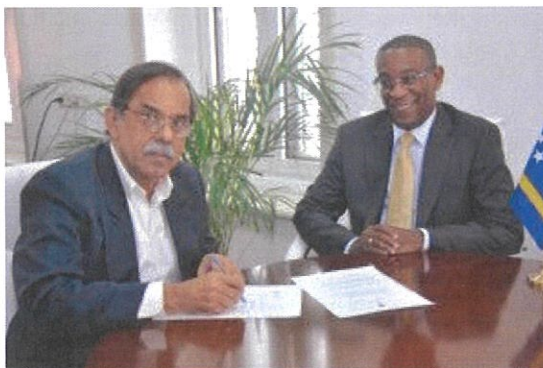
1. de bepaling van de volgorde van de vermelding van de lijsten op het ondersteuningsbiljet (gelet op art. 16, 20 en 21 Kiesreglement Curaçao)
2. het onderzoeken van ingeleverde kandidatenlijsten en besluitvorming inzake verzuimen op ingediende kandidatenlijsten (conform art. 25 Kiesreglement Curaçao),
3. de beslissing over de geldigheid der ingeleverde lijsten van kandidaten en over het handhaven van de daarop voorkomende kandidaten (conform art. 27 Kiesreglement Curaçao).
4. Vaststelling kleur en nummer van de ingediende (en ontvankelijk verklaarde) kandidatenlijsten (conform art. 33 Kiesreglement Curaçao)
5. In relatie met het vaststellen van de uitkomst der stemming, de behandeling van bezwaren (conform art. 90 Kiesreglement Curaçao)
6. In relatie met de vaststelling van de uitslag der verkiezing van de leden van de staten, de vaststelling van de kiesdeler, de verdeling van de plaatsen op de lijsten, de aanwijzing van de gekozen kandidaten, en de rangschikking van de kandidaten (conform art. 93 Kiesreglement Curaçao)
7. Voor de vaststelling van de uitslag bij besluit (conform art. 94 Kiesreglement Curaçao)
8. het bekendmaken van de uitslag der verkiezing van de leden van de staten (conform art. 104 Kiesreglement Curaçao)

3. Verkiezingen

Door ondertekening van een ministerieel besluit van 16 oktober 2012, heeft voormalige Minister drs. Ing. C. Smits het mogelijk gemaakt om het Hoofdstembureau zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren. Met dit besluit mandateerde de toenmalige minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening een aantal bevoegdheden, dat conform het Kiesreglement Curaçao formeel aan hem toekomen. Het betrof hier de bevoegdheid:

- om oproepkaarten voor de verkiezingen uit te brengen (41 eerste, vierde en vijfde lid Kiesreglement Curaçao),
- om de stemlokalen in te richten (artikel 48 tweede lid Kiesreglement Curaçao),
- om het aantal benodigde stembiljetten vast te stellen en zorg te dragen dat elk stembureau de benodigde stembiljetten krijgt in verzegelde verpakkingen. (artikel 54 Kiesreglement Curaçao),
- voor het in ontvangst nemen van de stemmachine dan wel de verzegelde pakken met daarin de uitgebracht stemmen door de voorzitter van de verschillende stembureaus, (artikel 73 tweede en derde lid Kiesreglement Curaçao).

Het mandaat had alleen betrekking op de verkiezingen van 19 oktober 2012 en trad met terugwerkende kracht in per 3 augustus 2012.

Voormalige minister van Bestuur, Planning en Publieke Dienstverlening, dhr. drs. Ing. C. Smits en de voorzitter van het Hoofdstembureau Curaçao, dhr. Drs. G. Martes, RA, CFE bij de ondertekening van het mandaat.

3.1 Kiesregister

De leden van de Staten worden rechtstreeks gekozen door degenen die volgens kiesreglement als kiesgerechtigd kunnen worden aangemerkt. De kiesgerechtigden worden opgenomen in het kiezersregister (conform artikel 7, eerste lid, Kiesreglement Curaçao). Van elke kiezer wordt in het kiesregister vermeldt: de naam, de voornamen de plaats en datum van geboorte, het persoonsnummer en het woonadres. In het kiesregister wordt tevens het stembedict waar de kiezer behoort vermeld. Ingevolge artikel 3 van het Kiesreglement Curaçao nemen aan de stemming deel Nederlanders die op de dag van de stemming de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt en op de dertigste dag vóór de dag van de kandidaatstelling ingezetene zijn. Het kiesregister is op 1 augustus 2012 gesloten.

Uitsluiting tot het uitoefenen van het kiesrecht

Kiesgerechtigden kunnen onder bepaalde omstandigheden door een onherroepelijke rechtelijke uitspraak uitgesloten worden van het kiesrecht. Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 4 van het Kiesreglement Curaçao inzake uitsluiting van de uitoefening van het kiesrecht heeft de minister van Justitie het Hoofdstembureau per brief d.d. 30 augustus 2012 medegedeeld dat geen kiezers zijn aangetekend. Het

kiesrecht betreft overigens een belangrijk democratisch recht waarbij uitsluiting uiterst zorgvuldig afgewogen dient te worden.

3.2 Kandidaatstelling

De kandidaatstelling heeft conform het Kiesreglement Curaçao op 31 augustus 2012 plaatsgevonden. De dag van de kandidaatstelling wordt voorafgegaan door een intensieve raadpleging van het kiesregister van Curaçao om de verkiesbaarheid van de aangedragen kandidaten te kunnen vaststellen. Dit gebeurt op verzoek van de politieke groeperingen en op basis van voorbereidend onderzoek van de verkiesbaarheid van de kandidaten door het Hoofdstembureau. De dag der kandidaatstelling is correct en op gedegen wijze verlopen.

3.3 Ondersteuning kandidatenlijsten ('Voorverkiezing')

Op de dag der kandidaatstelling bleek dat er, conform artikel 16 van het Kiesreglement Curaçao, een aantal politieke groeperingen aan voorverkiezingen moesten participeren, omdat zij niet aan de laatst gehouden verkiezingen hadden deelgenomen. Overigens moet een politieke groepering die bij de laatst gehouden verkiezingen minder dan 1% van de totale stemmen heeft gekregen ook participeren aan de voorverkiezingen. Bij deze voorverkiezingen kunnen kiesgerechtigden stemmen op de door de betreffende politieke groeperingen aangedragen kandidatenlijsten. Tijdens de voorverkiezing wordt dan ook enkel op de kandidatenlijst gestemd en niet op individuele kandidaten.

Het betrof de volgende politieke groeperingen:

- Partido pa Adelanto i Inovashon Soshal (PAIS)
- Democraat/Laboral
- Partido Aliansa Nobo (PAN)

De voorverkiezing is op 16 en 17 september 2012 gehouden. Bij deze voorverkiezing moest een politieke groepering minimaal 743 stemmen, zijnde 1% van het totaal geldig uitgebrachte stemmen van de Statenverkiezingen van januari 2010, halen om te kunnen participeren aan de Statenverkiezing van 19 oktober 2012.

Retributie

De Ontvanger van Curaçao heeft te kennen gegeven dat alle drie de politieke groeperingen aan hun verplichting hebben voldaan c.q. hun verschuldigde contributie hebben betaald.

Ondersteuningsbureaus

Bij 6 ondersteuningsbureaus, verspreid over het eiland, konden kiezers op vertoon van hun identiteitsbewijs deelnemen aan de voorverkiezing. Het stemmen gebeurde volgens de "potlood- en papiermethode". "Online real time" werd in het kiezersbestand een aantekening gemaakt van degenen die een stem uit kwamen brengen om te voorkomen dat een kiezer meerdere keren een lijst kon ondersteunen. Op beide dagen was de ondersteuning van de kandidatenlijsten mogelijk van 8:00 uur tot 20:00 uur. De ondersteuningsbureau 's waren:

- Sentro di Bario Tera Kora
- Sentro di Bario Santa Maria
- Sentro di Bario Brievengat
- Sentro di Bario Montanja
- Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister & Verkiezingen (Kranshi)
- Sentro di Detenshon i Korekshon Korsou

De uitkomst van de gehouden voorverkiezingen was als volgt:

Ondersteuning van kandidatenlijsten voor de Statenverkiezing van 19 oktober 2012 gehouden op 08 en 09 september 2012							
Definitieve uitkomst							
	Sentro di Bario Tera Corra	Sentro di Bario Sta. Maria	Sentro di Bario Brievengat	Sentro di Bario Montaña	Kranshi	Bon Futuro	TOTAAL
Partido pa Adelanto Inovashon Soshal	324	937	1,230	988	677	39	4,195
Democraat / Laboral	127	340	208	129	201	14	1,019
Partido Aliansa Nobo	4	77	207	65	72	24	449
Blanco	1	1	1	3	1	1	8
Ongeldig	12	31	45	2	17	5	112
TOTAAL	468	1,386	1,691	1,187	968	83	5,783
Onbruikbaar							
Onbruikbaar	1	3	1	2	0	0	7
TOTAAL UITGEGEVEN	469	1,389	1,692	1,189	968	83	5,790

De uitkomst van de voorverkiezing is op 17 september 2012 bekend gemaakt. De politieke groeperingen Democraat/Laboral behaalde 1.019 en PAIS 4.195 ondersteuningsstemmen en dus hoger dan de minimumvereiste van 743 stemmen en mochten daarmee aan de verkiezingen van 19 oktober 2012 deelnemen. De politieke groepering PAN haalde 449 ondersteuningsstemmen en mocht derhalve niet aan de verkiezingen meedoen.

3.4 Geldigheidsverklaring kandidatenlijsten

Na de voorverkiezingen werden de politieke groeperingen, waar van toepassing, in de gelegenheid gesteld om zogenaamde verzuimen op te heffen. In artikel 25 van het kiesreglement Curaçao staat vermeld wat ten aanzien van de ingediende kandidatenlijsten verstaan wordt onder een verzuim. Hierna werden tijdens een op 20 september 2012 openbaar gehouden zitting, conform artikel 33 van het kiesreglement Curaçao, de volgende lijsten geldig verklaard:

- Pueblo Soberano
- Democraat/Laboral
- Partido Alternativa Real
- MAN
- Partido Nashonal di Pueblo
- Frente Obrero
- Movementu Futuro Korsou
- Partido pa Adelanto i Inovashon Soshal

3.5 Vaststelling kleur en lijstnummer

In overeenstemming met artikel 33 van het Kiesreglement Curaçao werden tijdens een openbare zitting d.d. 20 september 2012 de geldig verklaarde lijsten van kandidaten voor de verkiezingen van de Staten genummerd en zijn de kleuren, zoals verzocht door de partijen, toegekend en bekend gemaakt. Tijdens deze zitting hebben de politieke groeperingen tevens conform artikel 33 van het kiesreglement Curaçao getekend voor ontvangst van de bekendmaking.

3.6 Kiesgerechtigden

Het aantal kiesgerechtigden bedroeg bij deze verkiezingen 116.857 (in 2010 waren dit er 114.828). In onderstaande tabellen wordt de demografische verdeling van de kiesgerechtigden weergegeven. De kiezers zijn in de tabellen ingedeeld naar de kenmerken; leeftijd, geslacht en geboorteplaats. Uit deze tabellen blijkt onder andere dat bij deze verkiezingen 8.433 meer vrouwelijke dan mannelijke kiesgerechtigden waren. Het aantal kiesgerechtigden dat voor de eerste keer hun kiesrecht mochten uitoefenen bedroeg 4.622. Hiervan hadden 2.273 kiesgerechtigden de leeftijd van 18 jaar, 2.029 de leeftijd van 19 jaar en 320 de leeftijd van 20 jaar. De grootste populatie was de leeftijdsgroep van 50 -54 jarigen. Met uitzondering van de 18 en 19 jarigen waren er in alle leeftijdsgroepen meer vrouwelijke dan mannelijke kiesgerechtigden.

Kiesgerechtigden naar leeftijd en geslacht				
Leeftijd	Geslacht		Totaal	%
	Man	Vrouw		Vrouwen
18	1151	1122	2273	49.4
19	1033	996	2029	49.1
20 – 24	4090	4261	8351	51.1
25 – 29	3703	4329	8032	53.9
30 – 34	3525	4395	7920	55.5
35 – 39	4126	4748	8874	53.5
40 – 44	5061	5649	10710	52.7
45 – 49	5764	6288	12052	52.2
50 – 54	6032	6726	12758	52.7
55 – 59	5338	5811	11149	52.1
60 – 64	4635	5278	9913	53.2
65 – 69	3728	4395	8123	54.1
70 – 74	2517	3145	5662	55.5
75 – 79	1792	2446	4238	57.7
80 – 84	1043	1600	2643	60.5
85 – 89	479	873	1352	64.6
90 - 94	147	411	558	73.7
95 – 99	41	137	178	76.9
100 +	7	35	42	83.3
Totaal	54212	62645	116857	53.6

Kiesgerechtigden naar geboorteplaats en geslacht

Kiesgerechtigden naar geboorteplaats en geslacht				
Geboorteplaats	Geslacht		Totaal	%
	Man	Vrouw		Vrouwen
Aruba	594	978	1572	62.2
Bonaire	705	980	1685	58.2
China	212	185	397	46.6

Colombia	419	1114	1533	72.7
Curaçao	44953	49455	94408	52.4
Dom. Republiek	709	2460	3169	77.6
Dominica	20	123	143	86.1
Guyana	50	76	126	60.3
Haïti	123	159	282	56.4
India	228	78	306	25.5
Indonesië	77	86	163	52.8
Jamaica	52	178	230	77.4
Libanon	114	45	159	28.3
Madeira-eilanden	301	319	620	51.5
Nederland	3806	3510	7316	47.9
Saba	41	55	96	57.3
Saint Kitts-Nevis	32	132	164	80.5
Saint Martin	23	51	74	68.9
Sint Eustatius	57	120	177	67.8
Sint Maarten	189	240	429	55.9
Sint Vincent	41	222	263	84.4
Suriname	600	836	1436	58.2
Trinidad en Tobago	30	53	83	63.9
USA	50	61	111	54.9
Venezuela	312	477	789	60.5
Elders	474	652	1126	57.9
Totaal	54212	62645	116857	53.6

Zoals te verwachten waren de meeste kiesgerechtigden geboren in Curaçao (80.8%). De kiesgerechtigden geboren in Nederland kwamen op de tweede plaats (6,3%) en de kiesgerechtigden geboren in de Dominicaanse Republiek (2,7%) namen de derde plaats in. Hierna volgden de kiesgerechtigden geboren in Bonaire, Aruba, Colombia en Suriname elk met iets meer dan 1%.

3.7 Oproepingskaarten

Het Kiesreglement van Curaçao bepaalt dat de ingezetene van Curaçao die voldoet aan de voorwaarden om als kiezer deel te nemen aan een verkiezing, van de minister van BPD een oproepingskaart behoort te ontvangen om deel te nemen aan de stemming. Het Kiesreglement bepaalt ook dat de kiezer die geen oproepingskaart heeft ontvangen of wiens oproepingskaart in het ongereede is geraakt bij Kranishi een duplicaat kan verkrijgen.

Productie

Productie van oproepingskaarten gebeurde in het verleden door de data center van de overheid. Gezien het korte tijdsbestek om de verkiezingen te organiseren en het feit dat CORE N.V. van oudsher steeds oproepingskaarten voor de verkiezingen met de nodige kwaliteit, snelheid en betrouwbaarheid geproduceerd heeft, is bij deze verkiezing wederom aan de data center CORE N.V. opdracht verstrekt om de oproepingskaarten te produceren. De oproepingskaarten zijn aan de hand van het elektronische kiezersbestand geproduceerd.

Artikel 41 lid g (2) stelt dat vorm en de inrichting van de oproepingskaarten worden vastgesteld bij Landsbesluit houdende algemene maatregel. Artikel 8 van het Kiesbesluit Curaçao schrijft voor dat de oproepingskaarten gedrukt moeten worden in ivoren kleur papier Bristol Cover 147 gram. De beschikbare tijd was niet voldoende om Ivoorkleurige oproepingskaarten tijdig geleverd te krijgen. Daarom werd besloten om de oproepingskaarten op crèmekleurige kartolina met zwarte tekst te produceren. Productie van de oproepingskaarten vond plaats onder direct toezicht van het Hoofdstembureau. Dagelijks

geproduceerde misprints zijn aan het einde van de werkdag vernietigd. CORE N.V. heeft via onderaanneming van een lokaal bedrijf de oproepingskaarten op maat gesneden.

Het productieproces van de oproepingskaarten is vooraf door het Hoofdstembureau met CORE N.V. afgestemd. Ook zijn de oproepingskaarten steekproefsgewijs door het Hoofdstembureau gecontroleerd. Publieke Zaken heeft de geproduceerde oproepingskaarten op volledigheid gecontroleerd. Deze toetsingswerkzaamheden hebben geen bijzonderheden van belang opgeleverd.

Het bezorgen van oproepingskaarten

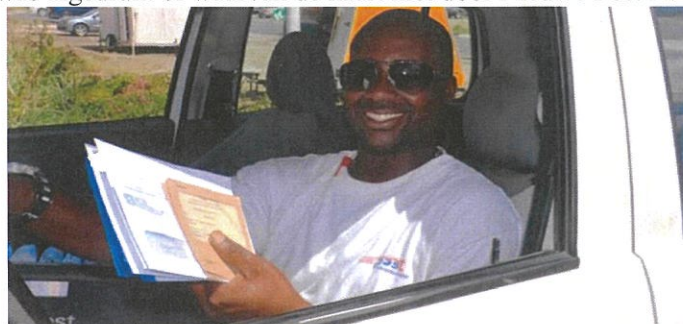
Voor de verkiezingen van 19 oktober 2012 heeft het Hoofdstembureau 114.418 oproepingskaarten laten afdrukken in plaats van 116.857. De reden hiervoor was ten eerste dat voor een aantal van 938 kiesgerechtigden het adres niet bekend was bij Publieke Zaken. Ook waren er in totaal 1.125 kiesgerechtigden woonachtig op een adres zonder een huisnummer. Tenslotte waren er van 376 kiesgerechtigden bekend dat zij inmiddels hetzij het eiland hadden verlaten of waren overleden. In onderstaand model wordt een overzicht gegeven van de bezorging van oproepingskaarten bij de laatste vijf gehouden verkiezingen op Curaçao. Het percentage bereikte adressen was bij deze verkiezingen 96%. In 2006 was dit percentage 90%.

Bezorgen oproepkaarten voor verkiezingen 2006, 2007, 2010 en 2012

	Staten 2006	Eilandsraad 2007	Staten 2010	Eilandsraad 2010	Staten 2012
Aantal kiezers	111.790	112.543	114.215	114.828	116.857
Niet afgedrukte oproepkaarten	5.901	5.005	3.737	3.733	24.39
Door ingehuurde freelancer bezorgd			1.278	1.416	18.24
Door de post rondgebrachte oproepkaarten	105.889	107.538	109.200	109.679	110.599
Onbesteld geretourneerde door de post	4.526	5.164	2.930	2.236	2.007
Aantal bezorgde oproepkaarten	101.363	102.374	106.270	107.443	110.599
Totaal aantal bezorgde oproepkaarten			107.400	108.825	112.423
BEREIKTE ADRESSEN	90%	91%	94%	95%	96%
Redenen voor het niet bezorgen					
Geen reden vermeld	190	316	18	3	32
Onbekend op adres/verhuisd of vertrokken	2.352	928	920	677	762
Geen brievenbus/niemand thuis/honden	1.315	3.574	1.945	1451	970
Huis onbewoond	234	119	63	61	174
Huis afgebrand/afgebroken	16	10	1	3	17
Adres niet te vinden/huisnr. bestaat niet	390	206	302	185	174
Persoon overleden	29	11	12	6	21
Totaal	4.536	5.164	3.261	2.386	2.150
Aantal afgehaalde duplicaten bij de balie	1.347	2.668	1.512		1.067
Aantal niet afgehaald	3.179	2.496	1.749		1.083
Totaal afgehaalde duplicaten bij de balie	4.221	5.545	4.708	3.332	4.149
De niet afgedrukte oproepkaarten					
Personen op nog nader vast te stellen adres	3.218	3.179	2.019	2.016	938
Uitgeschreven personen (opgeschoond persoonslijst)		121	190	245	376
Personen op een adres zonder huisnr.		1.687	1.528	1.472	1.125
	5.901	5.005	3.737	3.733	2.439

Afgehaalde duplicaten

Tijdens de aanloop naar de verkiezingen werden bij Publieke Zaken 4.149 duplicaat-oproepingskaarten afgehaald. Van deze duplicaat-oproepingskaarten werden 1.834 afgehaald door kiesgerechtigden waarvan geen oproepingskaart was afgedrukt of waarvan de kaart niet door Nieuwe Post N.V. kon worden bezorgd.

Bezorging van oproepingskaarten

3.8 Opkomst

De opkomst bij de verkiezingen van 19 oktober 2012 bedroeg 76.12%. De laatste keer dat het opkomstpercentage boven de 75% uitkwam was in 1977 (79.26%). Het opkomstpercentage vertoonde vanaf 1977 een dalende lijn en bereikte een dieptepunt in 1999 (57.37%) waarna het geleidelijk aan weer begon toe te nemen. Sinds 1977 (79.26%) is het aantal opgekomen kiezers bij de verkiezingen voor de Staten niet meer zo hoog geweest als bij deze verkiezingen (76.12%).

Opkomst						
Orgaan	Jaar	Aantal	Geldige	Ongeldige	Totaal	Opkomst %
		Kiezers	Stemmen	Stemmen		
Staten	1949	n.a.	30.700	476	31.176	n.a.
Staten	1950	39.776	32.423	767	33.190	83.44
Eilandsraad	1951	n.a.	34.234	574	34.808	n.a.
Staten	1954	n.a.	37.097	857	37.954	n.a.
Eilandsraad	1955	44.713	38.881	556	39.437	88.20
Staten	1958	49.636	44.614	546	45.160	90.98
Eilandsraad	1959	49.174	43.480	615	44.095	89.67
Staten	1962	50.958	45.852	686	46.538	91.33
Eilandsraad	1963	51.970	43.444	1.180	44.624	85.86
Staten	1966	54.609	49.086	688	49.774	91.15
Eilandsraad	1967	59.784	51.859	1.027	52.886	88.46
Staten	1969	63.785	54.621	1.159	55.780	87.45
Eilandsraad	1971	66.448	53.568	1.272	54.840	82.53
Staten	1973	79.771	59.554	1.874	61.428	77.01
Eilandsraad	1975	84.287	67.549	1.602	69.151	82.04
Staten	1977	89.681	69.441	1.643	71.084	79.26
Eilandsraad	1979	93.371	68.267	1.744	70.011	74.98
Staten	1979	95.339	65.399	1.336	66.735	70.00
Staten	1982	102.176	71.906	1.845	73.751	72.18
Eilandsraad	1983	104.328	69.130	1.606	70.736	67.80
Staten	1985	110.077	70.192	2.881	73.073	66.38
Eilandsraad	1987	111.408	71.225	2.385	73.610	66.07
Staten	1990	112.044	72.925	3.302	76.227	68.03
Eilandsraad	1991	113.495	70.508	1.798	72.306	63.71
Staten	1994	117.108	72.205	1.717	73.922	63.12
Eilandsraad	1995	n.a.	70.868	n.a.	n.a.	n.a.
Staten	1998	126.193	77.314	1.663	78.977	62.58
Eilandsraad	1999	124.672	70.062	1.403	71.465	57.37
Staten	2002	111.136	67.151	997	68.148	61.32
Eilandsraad	2003	109.629	67.173	948	68.121	62.14
Staten	2006	111.790	70.508	808	71.316	63.79
Eilandsraad	2007	112.541	74.444	469	74.913	66.57
Staten	2010	114.215	74.203	510	74.713	65.41
Eilandsraad	2010	114.828	74.340	1.231	75.571	65.81
Staten	2012	116.856	86.971	1.963	88.934	76.12

N.a. = data niet beschikbaar

3.9 Ondersteuning- en stembiljetten

De productie van stembiljetten wordt normaliter door de staatsdrukkerij, te weten de Curaçaose Courant uitgevoerd. Dit bedrijf kreeg de opdracht om zowel de ondersteuning- als de stembiljetten te drukken. Ten

behoefte van de voorverkiezingen werden 6.000 ondersteuningsbiljetten op wit papier met zwarte tekst zonder (partij)kleuren geproduceerd. Deze biljetten bevatten alle kandidatenlijsten met per lijst de naam van de 'politieke groepering' gevolgd door de namen van de kandidaten. De productie van de ondersteuningsbiljetten heeft plaatsgevonden onder direct toezicht van het Hoofdstembureau. Misprints zijn in aanwezigheid van agenten van het Korpspolitie Curaçao (KPC) vernietigd.

In totaal werden 125.000 stembiljetten gedrukt. De stembiljetten waren op wit papier met zwarte tekst gedrukt. In tegenstelling tot de ondersteuningsbiljetten waren de stembiljetten wel met de partijkleuren geproduceerd.

De volgorde van het aanbrengen van de kleuren was:

- kleuren geel en lichtblauw tegelijk op de voorzijde,
- kleuren rood en blauw tegelijk op de voorzijde,
- kleuren oranje en groen tegelijk op de voorzijde,
- kleuren beige en zwart tegelijk op de voorzijde,
- zwart-kleurige handtekening aan de achterzijde en preeg tegelijk.

Onder het aanbrengen van de beige en zwarte kleur tegelijk wordt verstaan het aanbrengen van de kleur beige, zwartkleurige tekst, zwartkleurige randen van de kandidatenlijst en de foto van de lijsttrekker. Voor controle doeleinden zijn de stembiljetten van pregen voorzien.

De stembiljetten zijn onder toezicht van de Vrijwilligerskorps Curaçao (VKC) namens het Hoofdstembureau door de Curaçaose Courant gedrukt. Misprints zijn in aanwezigheid van leden van de VKC vernietigd.

3.10 Opslagplaats

De gedrukte stembiljetten zijn onder begeleiding van de politie naar Publieke Zaken (Kranshi) vervoerd en daar opgeslagen tot de dag voor de verkiezingen. Op de dag voor de verkiezingen zijn de stembiljetten onder begeleiding van de politie en het VKC naar het World Trade Center (WTC) vervoerd. Op de verkiezingsdag zelf zijn de stembiljetten vanuit het WTC gedistribueerd naar de verkiezingslokalen. Ook dit is gebeurd onder begeleiding van de politie en het VKC.

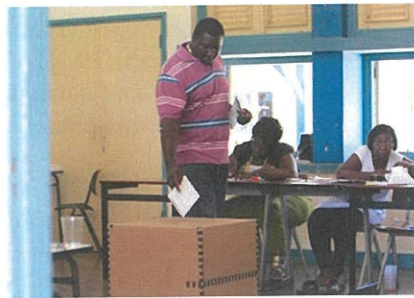

Vertrek uit de uitrukplaats te WTC op verkiezingsdag 19 oktober 2012 in de ochtend.

3.11 Orde maatregelen in het stemlokaal

Om de verkiezingen ordelijk te laten verlopen heeft het Hoofdstembureau een aantal orde maatregelen ingesteld zodat ongewenst gedrag in de stemlokalen voorkomen kon worden. Deze ordemaatregelen zijn op een A4 geprint en opgehangen bij de ingang van het stemlokaal. Zo was het verboden om te eten en te drinken en mocht er in de stemlokalen niet gerookt worden. Het gebruik van de telefoon was verboden en

er mochten geen foto's in het stemlokaal gemaakt worden. Dit laatste bleek problematisch omdat veel van de huidige telefoons een camerafunctie bevatten. Ondanks dat gevraagd werd niet te telefoneren is het op dit moment nog niet wettelijk mogelijk om kiezers te verbieden hun telefoons mee de stemhokken in te nemen. Door de wijze waarop de stemhokjes waren geplaatst (conform art 52 kiesregeling van Curaçao) werd het voor kiezers alsnog mogelijk om ongemerkt foto's te nemen van hun stembiljet. Bij toekomstige verkiezingen moet worden nagedacht over mogelijkheden om dit probleem op te lossen.

Kiezers in het stemlokaal

3.12 Stemlokalen

Op 17 oktober 2012 zijn bij ministeriele beschikking de locatie van de stemlokalen per kiesdistrict aangewezen/vastgesteld door de minister van BPD. Tijdens de verkiezingen is gebleken dat een aantal stemlokalen in de wijken Brievengat en Boka Sami (8 in totaal) overbelast zijn geraakt. Dit kwam door de verdeling van kiesgerechtigden naar kiesdistrict op basis van woonplaats. Genoemde wijken zijn inmiddels sterk gegroeid. Hierdoor kregen deze kieslokalen meer kiezers toegewezen dan de maximale 1.500 die conform artikel 38 van het kiesreglement van Curaçao is toegestaan. Eén stemlokaal had zelfs 2.437 kiezers toegewezen gekregen. Bij deze acht stemlokalen ontstonden hierdoor rijen waarin mensen lang moesten wachten voordat zij hun stem uit konden brengen. Om dit in de toekomst te kunnen voorkomen moet bij de volgende verkiezingen tijdig door middel van een bij landsbesluit, houdende algemene maatregel, een nieuwe en meer evenredige verdeling van kiesdistricten gerealiseerd worden. Overigens hebben de lange rijen niet tot ongeregelheden geleid. Een andere bijzonderheid was dat twee kieslokalen te maken hebben gehad met stroomuitval. Ook dit heeft het stemproces niet noemenswaardig beïnvloed.

Buiten een stemlokaal net vóór sluitingstijd

Gewijzigde stemdistricten

Voorafgaand aan de verkiezingen zijn de stemlokalen van drie stemdistricten, die zijn aangehouden tijdens de verkiezingen in 2010, ondergebracht op andere locaties. Het stemlokaal van stemdistrict 40 werd verplaatst van Barika Hel Kleuterschool aan de Laufferstraat naar Mgr Nieuwindt College aan de W.I. Compagniestraat 25. Het stemlokaal van stemdistrict 45 werd verplaatst van St Martinus Mavo aan de L.B. Smithplein 1 naar Willibrord College aan de Mgr Nieuwindtstraat 21. Het stemlokaal van stemdistrict 85 werd verplaatst van Maris Stella Horeca aan de Brakkeput Ariba naar Maris Stella VSBO aan Montanja

Rey 4. Om de kiezers van deze drie stembedistricten te informeren over de wijzigingen zijn op de oude locaties borden geplaatst waarop de verhuizing van het stemlokaal werd aangegeven. Daarnaast is een ingehuurde bewaker bij de ingang van het schoolgebouw neergezet die de kiezers ook persoonlijk kon wijzen op de verhuizing van het stemlokaal.

Toegankelijkheid (minder validen)

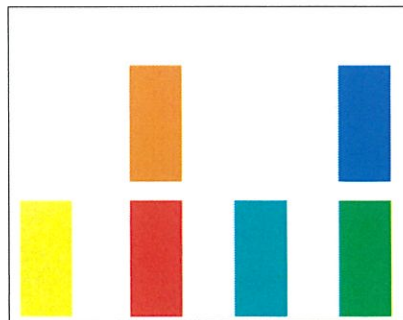
Voor de verkiezingen is het uitgangspunt aangehouden dat alle stemlokalen voor iedere kiezer, die zelfstandig een rolstoel kan bedienen toegankelijk moest zijn. Het Hoofdstembureau heeft dit als uitdrukkelijke wens van de minister (Trinidad) meegekregen en heeft zich hiervoor ook bijzonder intensief ingezet. Twee leden van het Hoofdstembureau hebben bij al de stemlokalen geïnventariseerd of zij toegankelijk waren voor mensen in rolstoelen. Er zijn naar aanleiding van de inventarisatie, met hulp van Fundashon Kas Popular, 36 stemlokalen voorzien van een hellingbaan voor rolstoelen.

Portable toiletten

De meeste stembureaus hebben gebruik gemaakt van scholen en buurtcentra om de stemlokalen in te richten. In het verleden is er echter sprake geweest van vandalisme van de toiletten door het publiek en kiezers. Om deze reden heeft het Hoofdstembureau besloten tijdens de verkiezingen de toiletten bij 96 van de 105 stemlokalen alleen toegankelijk te maken voor leden van het stembureau en niet meer voor het publiek en de kiezers. Voor het publiek en de kiezers zijn bij deze 96 stemlokalen door Selikor N.V. portable toiletten geplaatst. De plaatsing van de toiletten is voorspoedig verlopen. De verwijdering van de toiletten heeft in een aantal gevallen lang op zich laten wachten. Sommige van de toiletten zijn pas na twee maanden verwijderd. Om dit in de toekomst te voorkomen zullen hiervoor wellicht contractuele afspraken met de leverancier van de toiletten gemaakt moeten worden.

3.13 Ongeregeldheden

Tijdens de verkiezingen zijn 2 vellen papier door kiezers bij stembureaus 18 en 40 ontvangen en bij de voorzitters ingeleverd. Deze vellen werden per direct 'onbruikbaar' bestempeld en als 'misprints' van stembiljetten aangetekend. Aan de 2 kiezers zijn terstond een nieuw stembiljet overhandigd.

Voorbeeld van de 2 misprint-stembiljetten

Tijdens en na de verkiezingsdag is melding gedaan van het bestaan van zwart-witte stembiljetten. Het Hoofdstembureau heeft, gezien de wijze waarop de stembiljetten zijn geproduceerd (zie paragraaf 3.10), dit als onmogelijk aangemerkt. Deze conclusie wordt ondersteund door het feit dat in geen enkel proces verbaal van de stembureaus hiervan melding wordt gemaakt. Verder is bij de hertelling van stembiljetten van een 15-tal stembureaus geen enkel zwart-wit formulier aangetroffen. Voor de rest hebben zich geen noemenswaardige incidenten voorgedaan die het stemproces hebben verstoord.

3.14 Verkiezingsuitslagen

Na de sluiting van de stemlokalen hebben de 6 ondersteuningsstembureaus proces-verbalen aangeleverd waarin het aantal uitgebrachte stemmen van de stemlokalen waren opgenomen die onder de betreffende stembureaus vielen. Op zondag 21 oktober 2012 zijn de proces-verbalen die zijn ingediend door de ondersteuningsstembureaus door het Hoofdstembureau gecontroleerd.

Een probleem dat zich bij de controle van de proces-verbalen voordeed is dat de deze in tweevoud aangeleverd moesten worden. Het is in een aantal gevallen voorgekomen dat medewerkers van de ondersteuningsstembureaus deze twee proces-verbalen verschillend in hebben gevuld. Dit was met name te wijten aan het feit dat het proces-verbaal onnodig complex is.

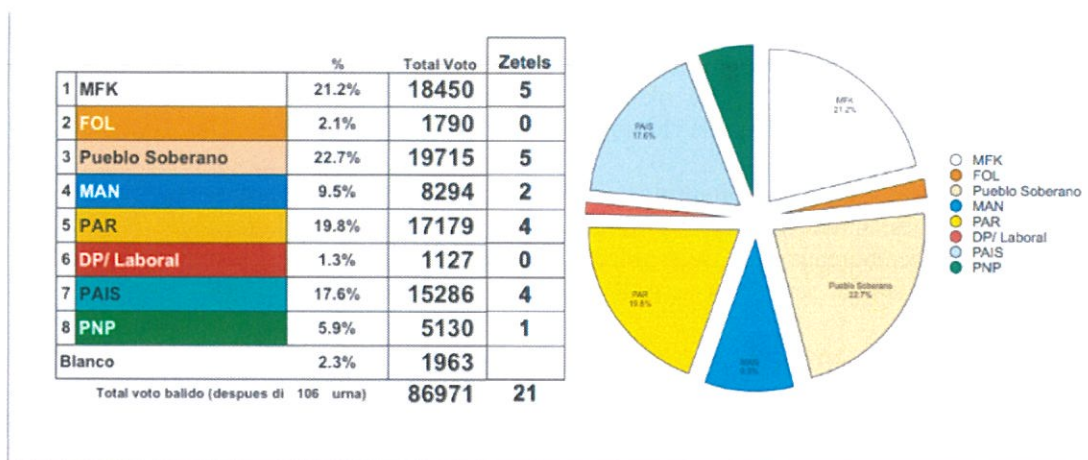

Moment van voorlopige uitslag per kandidaat

Definitieve uitslag

In de zitting van het Hoofdstembureau van 24 oktober is de uitslag der verkiezingen conform artikel 90 van het Kiesreglement Curaçao vastgesteld en bekend gemaakt. De definitieve uitslag was als volgt:

Politieke Groepering	Totaal
MFK	18.450
Frente Obrero	1.790
Pueblo Soberano	19.715
MAN	8.294
PAR	17.179
Democraat/Laboral	1.127
PAIS	15.286
PNP	5.130
Geldige stemmen	86.971
Blanco/ongeldig	1.963
Opgeroepen	116.857
Niet verschenen	27.923
Opkomstpercentage	76.10%

Gekozen Statenleden per partij van de verkiezing Staten 19 oktober 2012		
Partij	Naam	Aantal persoonlijke stemmen
PS	Asjes, Ivar Onno Odwin	853
PS	Cijntje, Melvin Victorino Eugenio (Mac)	200
PAIS	Cleopa, Eugene G.	2106
MAN	Cooper, Charles F.	3236
PS	Cordoba, Jaime Luis	420
PNP	Davelaar, Humphrey A.	1745
PAR	de Jongh geb. Elhage, Emily Saidy	11457
PAIS	Franco, Marcolino C. F. (Mike)	446
PAR	Jesus geb. Leito, Zita Altagracia Maria	1100
MAN	Koeiman, Hensley F.	3112
MFK	Koeyers geb. Felida, Monique Henriette	332
PAR	Leeflang, Omayra Victoria Elizabeth	1387
PAIS	Moses, Marilyn C.	673
MFK	Pisas, Gilmar Simon	1067
PAIS	Rosaria, Alex D.	9272
MFK	Schotte, Gerrit Fransisco	13512
MFK	Scoop geb. Constanca, Jacinta Venancia Adelaida	1051
PAR	Sulvaran, Glenn Thomas	257
MFK	Thode, Amerigo Constantino Maria	119
PS	Wiels, Helmin Magno	16090
PS	Wilsoe, Elmer Raynold (Kade)	458

Uitslag aan de gouverneur

Op aanvraag werd de Gouverneur van Curaçao op 20 oktober 2012 van de voorlopige uitslagen en op 25 oktober 2012 van de definitieve uitslag geïnformeerd.

3.15 Besluiten

Voor een aantal handelingen van het Hoofdstembureau moeten volgens het kiesreglement van Curaçao openbare zittingen plaatsvinden. Van deze zittingen en de daarin genomen besluiten moeten conform de artikelen 35 en 106 van het Kiesreglement Curaçao processen verbaal worden opgemaakt. Deze verplichte openbare zittingen staan weergegeven in paragraaf 2.3 van dit rapport.

3.16 Vernietiging bescheiden

Nadat het Hoofdstembureau de uitslag van de verkiezingen heeft vastgesteld dienen de stembiljetten conform art. 91 van het Kiesreglement Curaçao te worden vernietigd. In het kader van de geheimhouding worden ook andere bescheiden zoals turflijsten, de niet gebruikte stembiljetten, teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten, ingeleverde oproepingskaarten, het uittreksel uit het kiezersregister oproepingskaarten samen met de stembiljetten vernietigd. De vernietiging van de bescheiden is uitgevoerd door het vernietigingsbedrijf Van Rumpt Recycling Company. De dagen waarop de vernietiging van de bescheiden hebben plaatsgevonden waren zaterdag 3 november 2012 en maandag 5 november 2012 tussen 07:00 en 18:00 uur. Het transport van de bescheiden naar het vernietigingsbedrijf is door het Vrijwilligerskorps Curaçao (VKC) uitgevoerd. De stembiljetten en overige bescheiden werden onder toezicht van het Hoofdstembureau en het VKC vernietigd. De stembiljetten en bescheiden werden door 'shredden' vernietigd tot papierstukjes van gemiddeld 1 x 4 cm.

De vernietiging en de vernietigde stembiljetten en bescheiden

Niet-vernietigde bescheiden

Het Hoofdstembureau heeft één exemplaar van de proces-verbalen van de stembureaus naar de Griffie van de Staten van Curaçao verzonden en heeft tevens voorgesteld om het tweede exemplaar nog niet te vernietigen zodat deze als voorbeeld gebruikt kan worden bij toekomstige verkiezingen.

Ten behoeve van archiefopbouw en voorbeeld voor de volgende verkiezing zijn 20 ondersteuningsbiljetten en 100 stembiljetten in het archief opgeslagen. Deze biljetten zijn "ONBRUIKBAAR" bestempeld en geperforeerd. Ook is een blanco-exemplaar van de proces-verbalen bewaard gebleven.

Archief opbouw

Ten behoeve van archief opbouw zijn voorbeeld oproepkaarten, ondersteuningsbiljetten, stembiljetten, Hoofdstembureau Proces-verbalen, Stembureau proces-verbalen, financiële en comptabele administratie, elektronische bestanden, kiesregister, correspondenties, digitaal opgeslagen op de server(s) van het ministerie van BPD (dienst Publieke Zaken).

3.17 Ondersteuning door Publieke Zaken (Kranshi)

Tijdens de uitvoering van de verkiezingen heeft het Hoofdstembureau ondersteund door personeel van Publieke Zaken (Kranshi). De werkzaamheden die dit personeel heeft uitgevoerd betrof:

- bemensing van de stembureaus en stemlokalen,
- de controle en uitreiking oproepkaarten,
- organisatie en uitvoering van voorlichtingsavonden,
- ondersteuning bij de uitvoering van tijdens de verkiezingen benodigde opslag
- uitvoering van financiële administratie,
- ondersteuning bij benodigde logistieke werkzaamheden,
- de controle van oproepkaarten,
- de controle ondersteuning- en stembiljetten,
- bezorging en aankoop, invoer uitslagen etc. etc.,

Al deze werkzaamheden zijn uitgevoerd naast de reguliere werkzaamheden van het betrokken personeel. Waar zich kwantitatieve capaciteitsproblemen voordeden is gebruik gemaakt van ingehuurd personeel.

4. Proces gekozen verklaring

De voorzitter van het Hoofdstembureau geeft de gekozene kennis van zijn verkiezing bij een door hem ondertekende brief, welke in tweevoud binnen drie dagen na de vaststelling van de uitslag van de verkiezing of na gekozenverklaring aangetekend wordt toegezonden of gedagtekend ontvangstbewijs wordt uitgereikt. De brief wordt toegezonden aan het adres van de gekozene, vermeld bij kandidaatstelling, of, zo de gekozene daarna een ander adres heeft opgegeven, aan dat adres. Bij de verkiezingen van 2012 zijn de brieven met dagtekening van 25 oktober 2012 aan de gekozenen toegezonden. Alle gekozenen hebben het ontvangstbewijs voor de brief “kennisgeving gekozenverklaring” getekend en afgegeven.

Binnen twee weken na dagtekening van de kennisgeving van verkiezing moet bij de voorzitter mededeling zijn ontvangen of gekozene de verkiezing aanneemt. De voorzitter geeft van de ontvangst van de mededeling van aanneming van de verkiezingsuitslag (onverwijld) bericht aan de gekozenen en de Staten. Dit is bij deze verkiezingen per brief op 29 oktober 2012 gebeurd.

4.1 Geloofsbrieven

Hierna moeten de gekozenen hun geloofsbrieven (conform art. 109 Kiesregeling Curaçao) aanleveren bij de Staten. Geloofsbrieven bevatten de bewijsstukken dat iemand op wettige wijze gekozen is en voldoet aan de wettelijke eisen voor het lidmaatschap van dat overheidslichaam. De geloofsbrief moet door de gekozenen binnen drie weken na de dagtekening van de kennisgeving van verkiezing bij de Staten worden ingezonden. Is de geloofsbrief niet binnen deze termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht op de eerste dag na afloop van die termijn opnieuw te zijn opgevallen. De voorzitter van de Staten geeft hiervan onverwijld kennis aan het hoofdstembureau.

Naast de geloofsbrief moet een gekozene een ondertekende verklaring aanleveren, vermeldende alle openbare betrekkingen die deze bekleed en alle betrekkingen in dienst van het Land de gekozene en zijn (of haar) echtgeno(o)t(e) bekleden. Daarbij dient een uittreksel van het geboorte register of bij gemis daarvan een akte van bekendheid, waaruit datum en plaats van geboorte blijkt, te worden toegevoegd als de gekozene nog niet eerder lid van de Staten is geweest.)

4.2 Toelating tot de Staten

Op basis van de geloofsbrieven en de andere wettelijke verplicht documentatie wordt door de Staten bepaald of de gekozenen voldoen aan de vereisten voor het lidmaatschap van de Staten. Als de Staten heeft besloten tot toelating van een gekozene geeft de voorzitter daarvan kennis aan:

- de Gouverneur,
- de voorzitter van het Hoofdstembureau,
- de toegelaten.

5. Juridische aspecten

Bij de uitvoering van de verkiezingen zijn een aantal juridische aspecten naar voren gekomen waarvan het wenselijk wordt geacht dat deze aangepast worden. Het gaat hierbij met name over de formele rol en positie van het Hoofdstembureau en gewenste aanpassingen in het Kiesreglement Curaçao zelf.

1.1 Mandaat aan het Hoofdstembureau

Door de behoefte aan afstand van het bestuur (de politiek) ten opzichte van de voorbereiding en organisatie van de verkiezingen is er bij deze verkiezingen voor gekozen een aantal taken en bevoegdheden voor de uitvoering van de verkiezingen van 2012 aan het Hoofdstembureau te mandateren. Om in de toekomst vrije en geheime verkiezingen te kunnen waarborgen is het wenselijk de onafhankelijke positie van het Hoofdstembureau juridisch verder te verankeren. Een aspect dat daarbij ook aan bod dient te komen is de positie van het personeel dat het Hoofdstembureau ondersteunt. Zo is het wenselijk dat wettelijk wordt geregeld dat het door de het ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening beschikbaar gestelde personeel voor wat betreft de ondersteuning alleen verantwoording is verschuldigd aan het Hoofdstembureau. In het verlengde van de discussie over de wettelijke positie van het Hoofdstembureau kan ook worden overwogen om het Hoofdstembureau te belasten met adviserende taken (gevraagd en ongevraagd) waardoor zij kenmerken van een Kiesraad krijgt. Voor de nadere beschouwing van de positie van het Hoofdstembureau zijn ook van belang de taken van dat Hoofdstembureau in het kader van de landsverordening financiering politieke groeperingen.

5.2 Kiesreglement Curaçao

Het Kiesreglement Curaçao is bedoeld als een voortzetting van de bestaande regelgeving en praktijk van de verkiezingen in de periode tot aan de staatkundige veranderingen in 2010 en komt in grote lijnen overeen met de reeds bestaande Kiesreglementen (Staten en Eilandsraad). Het is gebleken dat een aantal, voorafgaande aan oktober 2010, doorgevoerde veranderingen niet in het Kiesreglement Curaçao zijn overgenomen. Dat zal alsnog moeten gebeuren. Een voorbeeld vormen de regels met betrekking tot de vorm en inrichting van de stembus.

Het Kiesreglement Curaçao is vanzelfsprekend ook aangepast als gevolg van de gewijzigde staatkundige situatie per 10 oktober 2010. Tot aan die veranderingen hadden de gezaghebber en het bestuurscollege diverse taken met betrekking tot het organiseren van de eilandelijke verkiezingen. Genoemd kunnen worden de zorg voor het bijhouden van het kiezersregister en de voorbereiding van de verkiezingsdag (o.a. oproeping, beschikbaar stellen stembiljetten, inrichting stemlokalen). In de Nederlands-Antilliaanse periode was de gezaghebber in de hoedanigheid van voorzitter van het bestuurscollege tevens voorzitter van het Hoofdstembureau. Met de staatkundige herstructurering zijn de organen gezaghebber en bestuurscollege komen te vervallen. De taken van de voormalige gezaghebber en het bestuurscollege zijn nu in handen gelegd van de minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening.

Het Kiesreglement Curaçao bevat overigens op dit moment ook nog een aantal foutieve verwijzingen en andere kennelijke onvolkomenheden. Een voorbeeld van dat laatste is artikel 25, tweede lid, onder f. In dit artikel stelt dat als een politieke groepering niet op de wettelijk voorgeschreven wijze geregistreerd is, dit als een verzuim gezien moet worden. Echter is deze registratie niet bij wet geregeld en is dus niet als zodanig uitvoerbaar. Een ander voorbeeld is artikel 110 waarin er van uit wordt gegaan dat alleen mannen gekozen kunnen zijn. Op grond van het bovenstaande concludeert het Hoofdstembureau dat het Kiesreglement Curaçao aan een grondige herziening toe is.

Bij de aanpassing van het Kiesreglement Curaçao kunnen overigens ook andere meer beleidsmatige onderwerpen worden meegenomen. Voorbeelden hiervan zijn:

-
- de herindeling van stemdistricten gelet op de grote omvang van bepaalde districten;
 - het nut en de noodzaak van ondersteuningsverkiezingen gedurende twee dagen;
 - de onmogelijkheid van vaststelling van de verkiezingsuitslag op een kortere termijn dan vijf dagen c.q. de onmogelijkheid voor het Hoofdstembureau om ambtshalve onderzoek te doen voorafgaande aan de zitting tot vaststelling van de verkiezingsuitslag;
 - de (vereenvoudiging van de) inrichting van het proces-verbaal van de zitting van het stembureau.

6. Voorlichting en communicatie

De toenmalige minister van Bestuur, Planning & Dienstverlening (BPD), Dhr. Trinidad en de interim Kabinet Betrian hebben extra nadruk gelegd op de voorlichting en transparantie van deze verkiezingen vanwege de heersende politieke sfeer. Naast deze situatie moest het Hoofdstembureau onder een nieuw gecompliceerde structuur gaan fungeren waar de minister van BPD de leden van het Hoofdstembureau moest instellen, budget toekennen, en onafhankelijk blijven van het verkiezingsproces.

Het Hoofdstembureau is van start gegaan met het organiseren van de verkiezingen aan de hand van een vastgesteld draaiboek. Het draaiboek geeft precies aan wanneer publieke zittingen plaats moet nemen en welke advertenties in de krant gepubliceerd moesten worden op bepaalde tijdstippen. Naast de officiële zittingen, zijn er extra zittingen ingelast bijvoorbeeld bij het overhandigen van het budget aan het Hoofdstembureau door de minister van BPD.

Het Hoofdstembureau heeft samen met de Directie Communicatie en Voorlichtingsdienst (hierna: C&V) een communicatie plan samengesteld. In het kort, het doel van communicatie hield in dat 1) elk inwoner van Curaçao ouder dan 18 jaar moet het belang van stemmen snappen. 2) het verkiezingsproces uitleggen en wat voor rol het Hoofdstembureau speelt in de totaliteit. 3) Om het vertrouwen in het verkiezingsproces te versterken voor de kiezer. 4) het stimuleren van iedereen 18 jaar en ouder om te gaan stemmen, en uit te leggen wat is democratie en zijn fundamentele aspecten.

Enkele specifieke acties:

- Het maken van een huisstijl voor het Hoofdstembureau.
- Het samenstellen van een brochure met allerlei informatie over het verkiezingsproces.
- Afspraak maken met talkshows voor het verspreiden van informatie.
- Het plaatsen van informatie op de website van het Hoofdstembureau en de overheid.
- TV en radio spots om het volk te stimuleren om te gaan stemmen.
- TV spots om het volk te informeren van de stappen en procedures gedurende het stemmen.
- Het plaatsen van de verkiezingsresultaten op Twitter en Facebook.

Bij het begin van het traject was de communicatie en voorlichtingsproces volledig in handen van C&V, maar naarmate er meer werd gevraagd van C&V, werd het duidelijk dat C&V niet over voldoende personele capaciteit beschikte. Hierdoor werden twee lokale bedrijven ingehuurd voor additionele support.

Een totaal van vier TV spotjes en bijbehorende radio voice-overs werden geproduceerd voor de verkiezingen van 2012:

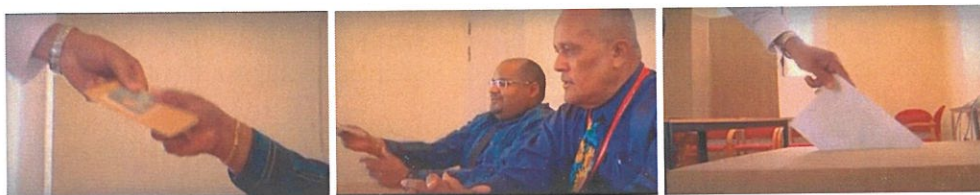
Spot **Konseho Supremo Elektoral**

Spot **Ami sigur ta bai vota!"**

Spot Instrukshon kon pa vota korektamente!”

Spot Grita ku bo Voto!”

6.1 Informatiepunt Verkiezingen

Voor communicatie en voorlichting over de verkiezingen is een centraal informatiepunt ingericht waar mensen met hun vragen terecht konden. Over dit informatiepunt is de bevolking per brief geïnformeerd. Er waren verschillende mogelijkheden waarop de bevolking informatie kon verkrijgen van dit punt. Ten eerste kon gebeld worden naar een Call Center (Bentana di Informashon). Hiernaast was een website ingericht speciaal voor deze verkiezingen. Naast algemene informatie kon men via de website ook e-mails met vragen versturen. Het beantwoorden van de binnengekomen e-mails was overgedragen aan C&V. In elke reactie werden ook leden van het Hoofdstembureau indirect mee gekopieerd via info@kse.cw.

6.2 Website

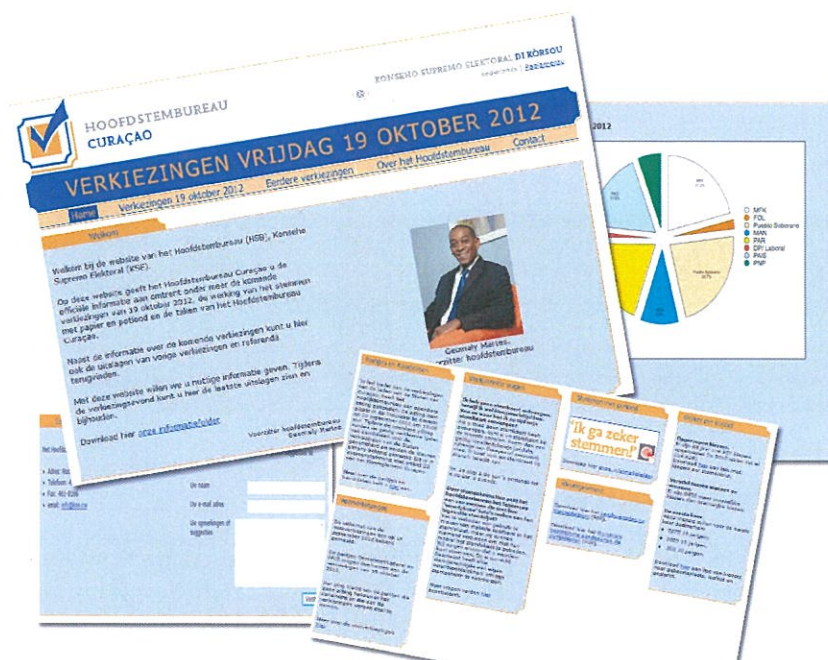
De website van het Hoofdstembureau werd door Publieke Zaken onderhouden. Het Hoofdstembureau had echter de volledige regie in handen. Ten behoeve van de verkiezingen is er voor gekozen een nieuwe website met een meer communicatief dan informatief karakter te introduceren. Gezien het kort tijdsbestek om de verkiezingen te organiseren is net als bij de vorige verkiezingen er voor gekozen om aan een bekend IT bureau opdracht te verstrekken voor de ontwikkeling van de website.

De nieuwe website-functionaliteiten waren:

- Nieuw huisstijl
- Zowel Papiaments- als Nederlandstalig
- Gebruiksvriendelijkheid

- Overzichtelijke informatie
- RSS-feed voor distributie van binnengekomen uitslagen
- Automatische doorgeleiding van beantwoording van vragen die via e-mail binnenkomen
- Web statistieken
- Voorlichtingsbrochures
- Databank eerdere verkiezingen

Een totaal van drie(3) domeinnamen zijn geregistreerd voor de website 1) www.kse.cw, 2) www.konsehosupremoiektoral.cw, en 3) www.hoofdstembureau.cw. Gezien het feit dat er minimaal elke vier jaar verkiezingen worden georganiseerd, is ervoor gekozen om de domeinnamen te registreren voor de periode van vier jaar. Op de bestaande registrosivil.an site is een automatisch routeringsfunctie geplaatst naar de nieuwe www.kse.cw website. De website is officieel op 1 oktober 2012 in de lucht en bevat informatie over verschillen aspecten van de Statenverkiezing van 19 oktober 2012.

Statistieken website

Een statistiekenmodule werd geïnstalleerd om het verkeer van de website te kunnen controleren. De URL van de statistiekenmodule is <http://www.kse.cw/stats>.

Contact email van de website

Het algemeen email adres van de website is info@kse.cw. Dit email is een distributie email of groep-email met een pop-account eraan gekoppeld. Het pop-account wordt gebruikt om alle e-mails te organiseren, zodat elk email afgehandeld kan worden. Een extra web module "squirrelmail" is geïnstalleerd om het bewerken van het pop-account online te laten geschieden. De URL tot pop-account web module is <http://webmail.kse.cw>

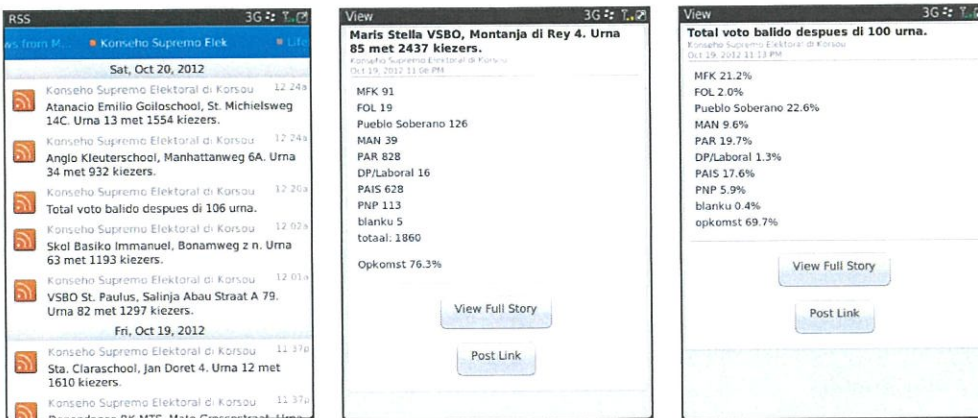
6.3 Social media en Really Simple Syndication (RSS)

Informatie over de verkiezingen konden tevens gevolgd worden via Twitter en Facebook. Alle nieuwe informatie op de website werd direct vermeld via de Twitter accounts. De aangemaakte twitter accounts van het hoofdstembureau waren [@Curacaokiest](https://twitter.com/Curacaokiest) en [@Korsoutavota](https://twitter.com/Korsoutavota). Voor de resultaten van de

verkiezingen werd ook gebruik gemaakt van de Twitter- (@gobiernukorsou) en Facebook account (<http://www.facebook.com/gobiernukorsou>) van de overheid van Curaçao.

De RSS feed werd voornamelijk geïmplementeerd voor het vergemakkelijken van het doorgeven van resultaten aan de nieuws media. Elk stemlokaal resultaat werd als een nieuw artikel gepubliceerd. Om de vijf stemlokalen werd een overzicht gepubliceerd. De RSS abonnement URL is <http://www.kse.cw/rss.xml>

Hierbij een voorbeeld van de resultaten via social feeds op een blackberry smartphone:

7. Contacten en Waarnemers

Het Hoofdstembureau heeft bij de uitvoering van zijn taken ondersteuning nodig en doet dit in de eerste plaats door het betrekken van deskundigheid, ervaring en mankracht vanuit met name de overheid zelf. Ook ontvangt het Hoofdstembureau richtlijnen van de Ministeries en dient zij zich bij de organisatie van de verkiezingen te houden aan wettelijke regelingen. Om dit te kunnen is contact nodig met een aantal ministeries en andere betrokken actoren. Hieronder wordt kort toegelicht hoe het Hoofdstembureau contact heeft gehad met de betrokken ministeries en actoren.

Ministerie van Bestuur, Planning en Publieke Dienstverlening (BPD)

De organisatie van de verkiezingen valt vanuit het kiesreglement onder de verantwoordelijkheid van de minister van BPD. De minister van BPD benoemt de voorzitter en (plaatsvervangende) leden van het Hoofdstembureau en stelt de begroting vast waarmee het Hoofdstembureau de organisatie van de verkiezingen kan uitvoeren. De minister van BPD heeft daarbij ten behoeve van de organisatie van deze verkiezingen gezorgd voor een mandaat aan het Hoofdstembureau ten aanzien van een aantal bevoegdheden die normaal gesproken onder de verantwoordelijkheid van de minister zelf vallen. Dit om zo de administratieve druk bij de uitvoering van de verkiezingen te verlagen. Verder heeft BPD ten behoeve van de organisatie van de verkiezingen verschillende diensten aan het Hoofdstembureau geleverd zoals het beschikbaar stellen van ruimten en medewerkers. In paragraaf 3.17 (pagina 27) van dit rapport wordt een beschrijving gegeven van de verschillende werkzaamheden die door de ter beschikking gestelde medewerkers zijn uitgevoerd.

Ministerie van Justitie

Op de dag van de verkiezing is het aspect van veiligheid erg belangrijk. Via het ministerie van Justitie worden de desbetreffende instanties ingeschakeld voor de nodige beveiliging zowel van het proces (stembiljetten, zetel Hoofdstembureau e.d.) alsook van de leden van het Hoofdstembureau, internationale waarnemers e.a. personen van belang tijdens de verkiezingen. Op verkiezingsdag waren tevens bijzondere beveiligingsmaatregelen van kracht voor de beveiliging van verschillende gebouwen en locaties zoals alle stembureaus, Kranshi en Forti. Zowel de beveiliging van personen als van de gebouwen en locaties werd uitgevoerd door de Korpspolitie Curaçao (KPC). De KPC heeft ook vanaf de dag voor de verkiezingsdag de zorg voor transport en opslag op zich genomen en heeft zorg gedragen voor de beveiliging van de (internationale) waarnemers. In alles werd de KPC ondersteund door de Dienst Controle en Beveiliging (SKS) en waar nodig door overige geüniformeerde groepen zoals de Vrijwilligerskorps Curaçao (VKC).

Ministerie van Algemene Zaken

Het ministerie van Algemene zaken, met name de afdeling Wetgeving & Juridische Zaken zorgt dat voor de verkiezingen benodigde wetgeving tijdig klaar is en geeft doorlopende juridische ondersteuning aan het Hoofdstembureau. De Dienst Buitenlandse Betrekkingen heeft een bijzondere rol gespeeld bij de selectie, uitnodiging, opvang en begeleiding van de buitenlandse waarnemers. De contacten van deze dienst, m.n. de directeur Arthur Kibbelaar, mw. Anne Phillips en Kenneth de Haseth hebben hierbij een centrale rol gehad. Zij hadden de internationale contacten, verzorgde de diplomatieke aangelegenheden en stelden hun infrastructuur ter beschikking voor een waardig ontvangst en begeleiding van deze hooggeplaatste waarnemers.

Staten

Het contact met de Staten had met name betrekking op de verplichte communicatie met hen zoals opgenomen in het Kiesbesluit van Curaçao. Zo zijn door het Hoofdstembureau formele mededelingen aan de Staten gedaan inzake het proces van gekozen verklaring. In hoofdstuk vier van dit rapport is dit contact verder uitgewerkt.

Politieke groeperingen en lijsttrekkers

Het contact met de politieke groeperingen verliep formeel met de lijsttrekkers van deze groeperingen. Hiervoor was onder andere bij het Hoofdstembureau een lijst van contactgegevens aangeleverd waarop de namen van de lijsttrekkers met telefoonnummer stonden.

7.1 Internationaal

Op 3 oktober heeft de Raad van Ministers het besluit genomen om buitenlandse waarnemers uit te nodigen voor de verkiezingen op 19 oktober. Eenzelfde besluit werd in de Staten genomen. Naar aanleiding hiervan heeft de Minister President het Hoofdstembureau benaderd met het verzoek om het waarnemerschap te organiseren. Het Hoofdstembureau heeft conform dit verzoek het besluit genomen om een aanvang te maken met de voorbereidingen waaronder het versturen van uitnodigingen aan een aantal deskundigen bekend met deze materie. Uit eerdere ervaring met verkiezingen en referenda is gebleken dat minimaal 3 waarnemers nodig zullen zijn om het verkiezingsproces goed te kunnen beoordelen. Hoewel de voorbereidingstijd bijzonder kort was zijn uiteindelijk vijf buitenlandse waarnemers gekomen, aangevuld met twee consulaire vertegenwoordigers. Het inzetten van waarnemers heeft niet zoveel te maken met het organisatievermogen, de wettelijke inbedding of met de betrouwbaarheid van de uitslag van een verkiezing te maken. Het is veeleer om de transparantie en daarmee de acceptatie van de verkiezingsresultaten een bredere basis te geven. Ook wordt dit systeem internationaal steeds meer bevorderd door de verschillende kiesraden.

Het Hoofdstembureau heeft in eerste instantie vooral gebruik gemaakt van zijn internationale contacten maar heeft ook een zeer gewaardeerde ondersteuning gekregen van de directie Buitenlandse Betrekkingen. Verkiezingswaarnemers uit Aruba, Sint Maarten, Trinidad and Tobago en de Dominicaanse Republiek zijn bereid gevonden. Ook hebben de op Curaçao woonachtige consul-generaal van de Verenigde Staten en de Vice Consul van Haïti als waarnemers gefungeerd. De waarnemers hadden als taak om op een onafhankelijke wijze een oordeel te vormen over de kwaliteit (opzet, betrouwbaarheid, deugdelijkheid, transparantie) van de verkiezingen.

Op 19 oktober 2012 hebben de waarnemers verslag uitgebracht aan het Hoofdstembureau van hun bevindingen. De internationale waarnemers beschrijven in hun rapportage dat de verkiezingen volgens hen ordelijk waren verlopen en dat alle faciliteiten op niveau waren. Zij hebben ook geen waarneming gedaan van enige ongeregeldheden en waren onder de indruk van het gedrag van de medewerkers van de stembureaus en de bevolking zelf. Als aanbevelingen gaven de waarnemers ten eerste dat er een betere verdeling moet komen van de kiesgerechtigden over de verschillende districten die aangehouden werden. Ten tweede werd geadviseerd dat de medewerkers die de tellingen uitvoerden dit in de toekomst met het gezicht naar de aanwezigen zouden moeten doen. Dit was niet altijd het geval.

De internationale verkiezingswaarnemers tijdens een beleefdheidsbezoek aan demissionair interim-premier mr. Stanley Betrian.

8. Financiën

Op 29 augustus 2012 heeft de toenmalige minister van Bestuur, Planning en Publieke Dienstverlening, dhr. C. Trinidad de voorzitter van het Hoofdstembureau het goedgekeurde budget overhandigd voor het organiseren van de verkiezingen. Dit was een zeer belangrijk instrument om conform de wetgeving om de verkiezingen te kunnen organiseren.

De voorzitter en de minister bij de overhandiging van het budget.

8.1 Besteedbaar budget

De toenmalige regering van Curaçao heeft voor de verkiezing van 19 oktober 2012 oorspronkelijk een budget van in totaal NAfl. 1.569.645,- goedgekeurd. Vlak voor de verkiezingen moest deze raming worden aangepast. Dit, als gevolg van een op 3 oktober door het huidige interim-kabinet genomen beslissing om buitenlandse waarnemers uit te nodigen voor het bijwonen van het verkiezingsproces. De reis-, verblijfs- en teerkosten van de uitgenodigden werden geschat op NAfl. 50.000,- Hiermee kwam het totaal beschikbare budget voor het organiseren van de verkiezingen op NAfl. 1.619.645,- te staan. In onderstaande tabel wordt een overzicht verstrekt van de geraamde kosten onderverdeeld naar de diverse categorieën.

	Begrotingspost	Budget	Werkelijke Uitgaven*	Saldo*
1	Inrichting en huur stemlokalen	80.000,-	47.057,-	32.943,-
2	Telecommunicatiefaciliteiten	45.000,-	4.485,-	40.515,-
3	Druk- en printwerk	200.000,-	158.187,-	41.813,-
4	Productie oproepkaarten	40.000,-	73.188,-	-33.188,-
5	Ondersteuning bij de voorverkiezing	16.000,-	16.193,-	-193,-
6	Kantoorbenodigdheden	12.500,-	16.756,-	-4.256,-
7	Vergoeding stemlokalen	15.900,-	400,-	15.500,-
8	Bezorging oproepkaarten	150.000,-	137.458,-	12.542,-
9	Transport- en autovergoeding	22.000,-	13.084,-	8.916,-
10	Advertenties en voorlichting	100.000,-	183.732,-	-83.732,-
11	Vergoeding stembureau leden	150.000,-	114.600,-	35.400,-
12	Inhuren externe krachten	75.000,-	34.578,-	40.422,-
13	Transport werkzaamheden	25.000,-	14.072,-	10.929,-
14	Kosten Dienst Publieke Zaken	300.000,-	PM**	300.000,-
15	Consumptie en overige voorzieningen	45.000,-	31.609,-	13.391,-

16	Handhaven van openbare orde en veiligheid	268.245,-	89.556,-	178.689,-
17	Onvoorzien	25.000,-	14.093,-	10.907,-
18	Kosten buitenlandse waarnemers***	50.000,-		50.000,-
19	Bankkosten		250,-	250,-
	Totaal	1.619.645,-	949.297,-	670.847,-

* Dit overzicht is een voorlopige weergave. Er moeten nog een aantal financiële mutaties worden aangebracht.

** Het Hoofdstembureau is nog in afwachting van de definitieve cijfers van Dienst Publieke Zaken.

*** De kosten buitenlandse waarnemers zijn binnen andere posten gealloceerd.

Op 19 oktober 2012 werd de eerste Statenverkiezing voor het Land Curaçao gehouden. Een nieuw Land met nieuwe wetten, niet alleen voor wat betreft het verkiezingsproces maar ook op comptabel gebied. Nieuw bijvoorbeeld ten opzichte van de eerdere verkiezingen waren de kosten voor ondersteunende overheidsdiensten. In het verleden werden de kosten van de ondersteunende overheidsdiensten, departementen en –afdelingen binnen de eigen begroting gedragen. Met ingang van de nieuwe organisatiestructuur van de overheid moeten de ondersteunende diensten deze kosten uit oogpunt van een goed financieel beheer aan het Hoofdstembureau doorberekenen. Dit bracht met zich mee dat het hoofdstembureau in haar begroting een raming voor deze kosten moest opnemen ten bedrage van ca. NAfl.750.000,- (ca. 46% van het budget).

Het betreft de kosten voor ondersteuning door:

- De Korpspolitie Curaçao van het Ministerie van Justitie inclusief de dienst Controle en Beveiliging (SKS) en Vrijwilligerskorps Curaçao (VKC);
- De Directie Voorlichting en Communicatie van het Ministerie van Algemene Zaken;
- Dienst Publieke Zaken (Kranshi) van het Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening.

Uit de realisatiecijfers blijkt dat ondanks de relatief hoge raming, de kosten voor advertenties en voorlichting sterk zijn overschreden. Dit wordt voornamelijk verklaard door de kosten van een intensieve publiciteitscampagne die het Hoofdstembureau heeft gevoerd. Tijdens het organiseren van de verkiezingen bleek namelijk dat een groot deel van de kiesgerechtigden zich niet voldoende betrokken voelden bij de aankomende verkiezingen. Het Hoofdstembureau wilde met deze wetenschap iets doen en om het risico van “no voters” te minimaliseren. Directie Voorlichting en Communicatie beschikte op dat moment niet over voldoende capaciteit om de publiciteitscampagne uit te voeren. Het Hoofdstembureau nam toen de beslissing om externe publiciteitskantoren in te schakelen die tot taak hadden om met gerichte reclame deze groep kiesgerechtigden alsnog te stimuleren om hun stem te gaan uitbrengen. Deze extra reclame-inspanning was oorspronkelijk niet in de begroting opgenomen.

Met uitzondering van vorengenoemde kosten van de ondersteunende diensten, laten de begrotingsposten over het algemeen een onderuitputting zien. De kostenpost “inrichting en huur stemlokalen” is substantieel lager uitgevallen dan begroot. Dit is voornamelijk aan het FKP te danken dat het Hoofdstembureau belangeloos heeft bijgestaan bij het zoeken naar geschikte aannemers die bereid waren om tegen aannemelijke kosten, de stembureaus voor iedereen toegankelijk te maken. Ook de kosten van de buitenlandse waarnemers zijn lager uitgevallen dan begroot. Op totaalniveau vertoont de begroting een onder uitputting van ca. NAfl. 313.000,-

Het hoofdstembureau beschikte bij de aanvang van haar werkzaamheden over een girorekening vermeldende een saldo van NAfl.1.222.360,- Dit bedrag betrof niet gebruikte gelden van de laatst gehouden verkiezingen van het eilandgebied Curaçao.

Bij brief d.d. 28 augustus 2012 (gelijk met haar verzoek aan de regering om de begroting goed te keuren) heeft het Hoofdstembureau verzocht om gebruik te mogen maken van dit restantbedrag.

Het Hoofdstembureau heeft tot nu toe al haar verplichtingen met dit restantbedrag kunnen betalen. Echter, dit bedrag zal niet voldoende zijn om alle kosten van het verkiezingsproces te kunnen financieren. Gezien

de verplichtingenstand per 01-07-13 zal het Hoofdstembureau additioneel een bedrag ad. NAfl. [PM] van de regering moeten ontvangen om de verkiezing van 19 oktober 2012 financieel te kunnen afronden.

9. Aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat een aantal aanbevelingen voor toekomstige verkiezingen. Deze aanbevelingen zijn voornamelijk gebaseerd op zaken waar het Hoofdstembureau is tegengekomen tijdens de organisatie en uitvoering van de verkiezingen. Deze zaken werden als knelpunten ervaren en dienen in de toekomst anders te worden ingericht.

9.1 Kiesraad en Secretariaat Kiesraad

Het Hoofdstembureau adviseert de bestaande commissie, al dan niet aangepast qua samenstelling, door te laten gaan met de uitwerking van de nieuwe formele positionering van het Hoofdstembureau en zo te komen tot een Kiesraad.

9.2 Herziening van wetten, documentatie, procedures werkwijzen etc.

Veel van de bij de organisatie van de verkiezingen gebruikte wetten, documenten, procedures, werkwijzen etc. zijn gedateerd en moeten herzien worden. Hieronder volgt ter illustratie een niet uitputtende opsomming van zaken die herzien moeten worden omdat zij niet meer passen binnen de huidige staatkundige structuur of niet meer voldoen aan de huidige tijdgeest.

- Kiesreglement (bevat foutieve verwijzingen en andere kennelijke onvolkomenheden)
- Kiesbesluit met daarbij gehanteerde modellen (zoals de herindeling van kiesdistricten en onnodig complexe proces-verbalen)
- Het draaiboek dat gebruikt is bij de organisatie van de verkiezingen (door veranderde werkwijzen en procedures)

9.3 Herindeling en uitbreiding Stembedistricten

Het Hoofdstembureau adviseert de stembedistricten zoals die in artikel 20 van het Kiesbesluit worden aangehouden te herzien. Bij deze herziening moet ten eerste gewerkt worden naar een meer evenredige verdeling van kiesgerechtigden over de verschillende districten. Dit kan worden gerealiseerd de creatie van nieuwe districten of een herindeling van de wijken en buurten binnen de aan te houden districten. Een herziening van de kiesdistricten moet in de toekomst voorkomen dat stemlokalen overbelast raken zoals bij deze verkiezingen is gebeurd in de wijken Brievengat en Boka Sami.

9.4 Stembureaus

Ten aanzien van de stembureaus die gebruikt zijn tijdens de verkiezingen wil het Hoofdstembureau de volgende onderwerpen aankaarten.

Het Hoofdstembureau adviseert de om na te gaan of het mogelijk is om bij toekomstige verkiezingen ziekenhuizen en bejaardenhuizen te gaan gebruiken als stembureaus. Naast de ruimten die deze instituten over het algemeen tot hun beschikking hebben, wordt het ook voor de mensen die ziek of bejaard zijn laagdrempeliger om een stem uit te brengen. Hierover zal de Staten een standpunt in moeten nemen.

In de aanloop naar de verkiezingen is de bemensing van de stembureaus geselecteerd. Bij deze werving en selectie is gebleken dat de bestaande leidraad voor stembureauleden gedateerd is. Het is aan te bevelen deze te herzien. Het is daarbij tevens gebleken dat men moeite had met het opmaken van het proces-verbaal. Bij volgende verkiezingen wordt geadviseerd de proces-verbalen minder complex te maken en de voorzitters van de verschillende stembureaus een korte cursus ten aanzien van de proces-verbalen te geven

(algemene kennis en opmaak). Daarbij wordt geadviseerd af te stappen van de procedure dat de stembureau twee proces-verbalen moeten opmaken. De realiteit leerde namelijk dat deze nog wel eens verschillend worden ingevuld. Ook wordt geadviseerd de stembureauleden in de toekomst van badges te voorzien. Dit bevordert de herkenbaarheid van de stembureauleden.

9.5 Stemlokalen

De adviezen ten aanzien van de stemlokalen hebben voornamelijk betrekking op de wijze waarop zij worden ingericht en met welke middelen.

Stemhokken

De positionering van de stemhokken in de huidige situatie levert problemen op ten aanzien van de mogelijkheid om stembiljetten te fotograferen. Een effectieve controle op fotograferen alleen mogelijk is middels een wettelijk verbod om stemlokaal te betreden met een fototoestel of telefoon en met een wettelijk geregelde en door een ander ontwerpen/of positionering van het "stemhok" (stemmen met de rug naar de stembureauleden). De eventuele veranderingen moeten in het kiesreglement worden opgenomen.

Stembussen

Het hoofdstembureau adviseert de mogelijkheid van het gebruik van vergrendelde Kliko-achtige stembussen te onderzoeken. Dit ter vervanging van de kartonnen dozen die op dit moment tijdens verkiezingen worden gebruikt.

9.6 Budget

Het Hoofdstembureau adviseert het mogelijk te maken om ook tijdens organisatie van verkiezingen extra budget aan te kunnen vragen. Tijdens deze verkiezingen hebben zich een aantal onvoorziene kosten voorgedaan die niet vanuit het verkregen budget gefinancierd konden worden. Het verkrijgen van extra budget is bijzonder moeilijk gebleken.

Verder wordt geadviseerd ook budget vrij te maken voor het Hoofdstembureau voor de periodes waarin geen verkiezingen worden gehouden. In deze periode kan het Hoofdstembureau met name werken aan voorlichting en educatie alsmede voldoen aan haar andere wettelijke taken. Het Hoofdstembureau heeft een wettelijke taak als het gaat om de landsverordening financiering politieke partijen.

9.7 Oproepkaarten

Er is geopperd om de oproepkaarten af te schaffen en het stemmen met alleen een ID-kaart mogelijk te maken. Het Hoofdstembureau adviseert om dit voorsnog niet te doen. De oproepkaarten ondersteunen in belangrijke mate het systeem van indeling kiezers in stemdistricten doordat van te voren een verdeling kan worden gemaakt op basis van deze kaarten. Daarbij wordt bij de afschaffing van de oproepkaarten een aantal controlemogelijkheden weggehaald waarvoor op dit moment nog geen werkbare alternatieven beschikbaar/uitvoerbaar zijn. Het Hoofdstembureau adviseert daarbij wel bij toekomstige verkiezingen andere kleuren te gebruiken voor de oproepkaarten. Hierdoor kan sneller worden vastgesteld of de kiezer een geldige oproepkaart in zijn bezit heeft.

Stemmen bij afwezigheid

Tijdens deze verkiezingen is gebleken dat veel kiezers nog steeds denken dat kiezers bij volmacht kunnen stemmen. Het volmacht systeem is in 1988 afgeschaft. Het Hoofdstembureau adviseert de Staten na te denken over een vorm van stemmen bij afwezigheid op of vlak voor de verkiezingsdag en in welke vorm een dergelijk systeem kan worden ingevoerd.

9.9 Internationale relaties

Het Hoofdstembureau adviseert in de toekomst veel aandacht te besteden aan de opbouw van relaties met andere internationale kiesraden. Door het aangaan van deze relaties kan geleerd worden van de ervaringen van deze andere kiesraden en kunnen “best practices” van deze instituten worden toegepast bij verkiezingen in Curaçao. Hierdoor hoeft Curaçao niet elke keer zelf het spreekwoordelijke wiel uit te vinden voor al de problemen die zij bij de organisatie van verkiezingen tegenkomt.

10. Slot.

De belangrijkste actie die de komende periode genomen moet worden is de verdere institutionalisering van het Hoofdstembureau (bij voorkeur) in de vorm van een Kiesraad. Alleen op deze wijze kan de organisatie en uitvoering van verkiezingen op Curaçao verder verbeterd worden en het kiesrecht en stemgeheim worden gewaarborgd.

11. Bijlagen

Met dank aan:

A. Busby, Alfred Sebastiana, Alvin Martina, Angelo Principaal, Ann Groot-Phillips, Anthmar Kranwinkel, Arlene Antonia-Clements, Arlinda de Freitas Bras, Arthur Kibbelaar, Atenaide Conradus-Sneper, B. Antersijn, Bianca Arango-Angelentina, Charles do Rego, Charles Rafael, Corinne Leysner, Danette Martha, David Medina, Dianaila Nersicio, Dielsa Estanista-Onofra, Donata Juliana, E. Margaritha, Edith Curie-Rijna, Edron Jansen, Edseline Rafael, Edward Panneflek, Eric Samboe, Eugene Middelhof, Evaristo Karel, G. Isabella, Garia Marushka, Gilbert de Windt, Grace Stewart-Maduro, H. Gonzales, Haicheline Rosinda, Henny Balootje, Humphrey Andrade, I. Wild, Iliana Schotborg, Ingrid Pellicier-Nieuwkerk, Irving Roosburg, Ivan Vorm, J. Da Silva, J. Janzen, J. Licie, Jahaira Nahr, Jairo Herrera, Jean Ider-Roch, Jeanette Elisabeth, Jermain Koeiman, Jerret Guanipa, Juamara Concepcion, Kenneth de Hasseth, Kenneth Van Kimenade, Kuko Elisabeth, L. Prato, Leah Basilia-Redan, Lisette de Leeuw, Lizanne Dindial, Luti Molina, M. L. Wernet, M. Sambo, Magali Hueck, Marguerite Heyliger, Marisol Michel, Melvis Hill, Meredith Lourens, Mirugia Heyningen-Noor, Myrtha Minguel, Nacari Jansen, Nadeska Estridge, Niviela Sambo, Pim Elisabeth, R. Huggins, R. Zimmeman, Rachinela Elisa, Raymond Römer, Richelo de Windt, Rinelma Martijn, Robby Castillo, Rudsel Haddocks, Runilia Regina, Ruthline, Haddocks, Ruthline Martines, Ruthmila Leonora, Ruthsel Dielingen, Rylan Capella, S. Carillo, S.L. Hasselhoef, Sam Pieter Storm van Leeuwen, Samuel Nicholas, Sandra Navaro, Secily Felida, Shamil Ortega, Sharlymar Coffie, Sheraldine Martina, Sherlina Pauletta, Sherwin Stroop, Shunella Salomé, Sindra Josefina-Comenencia, Sr. Monart, Sr. Gibbes, Sr. Senior, Sue-Amy Martis, Suënn Antersyn, Suzette Craane, Sylvio Emerenciana, Theo Caris, V. Belon, V.A.B. Demali, Vianney Granviel, Zino Narvaez.

Geomaly Martes,

Voorzitter Hoofdstembureau Curaçao

* * * * *

VERSLAG VERKIEZING STATEN
CURAÇAO 19 OKTOBER 2012

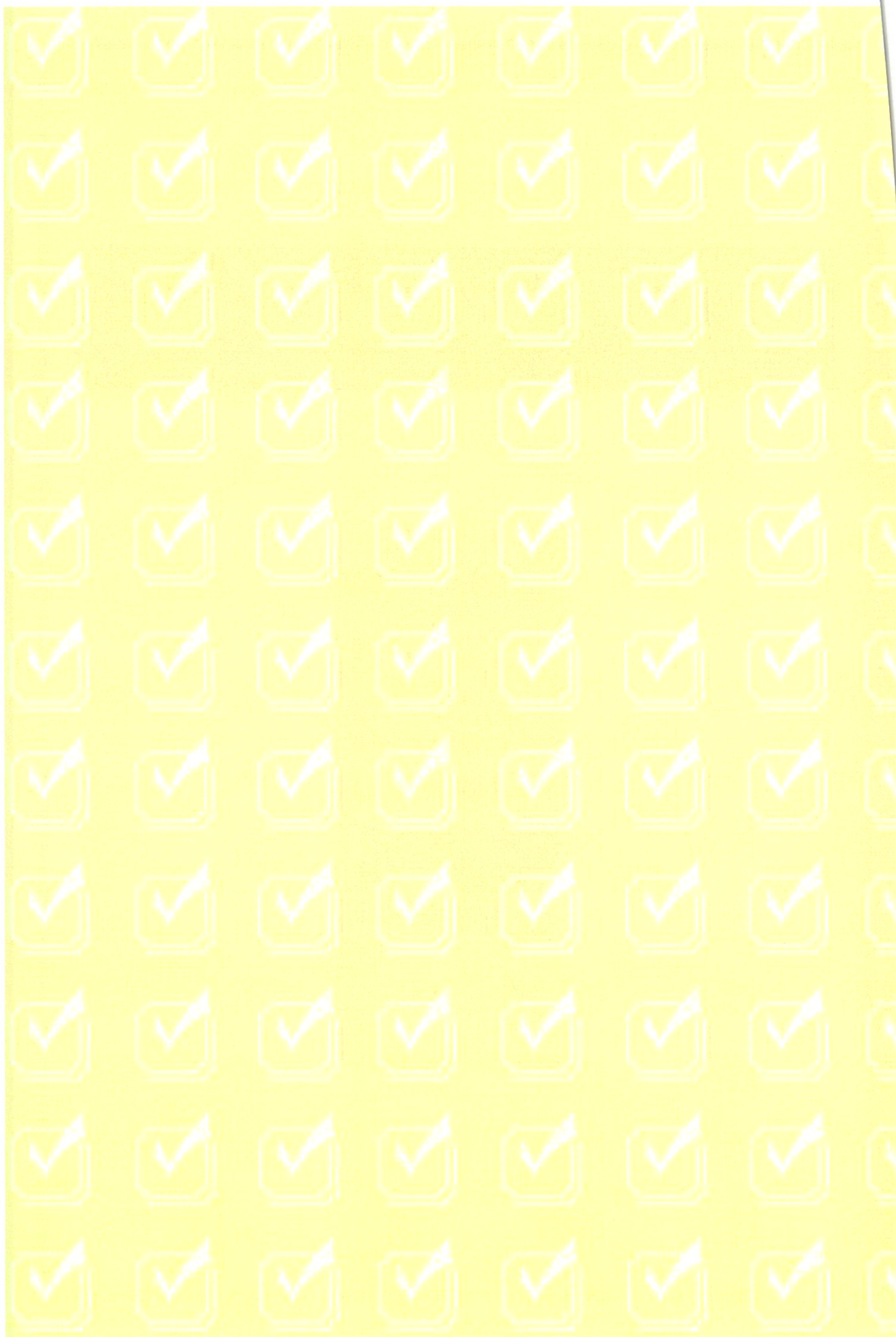
KSE

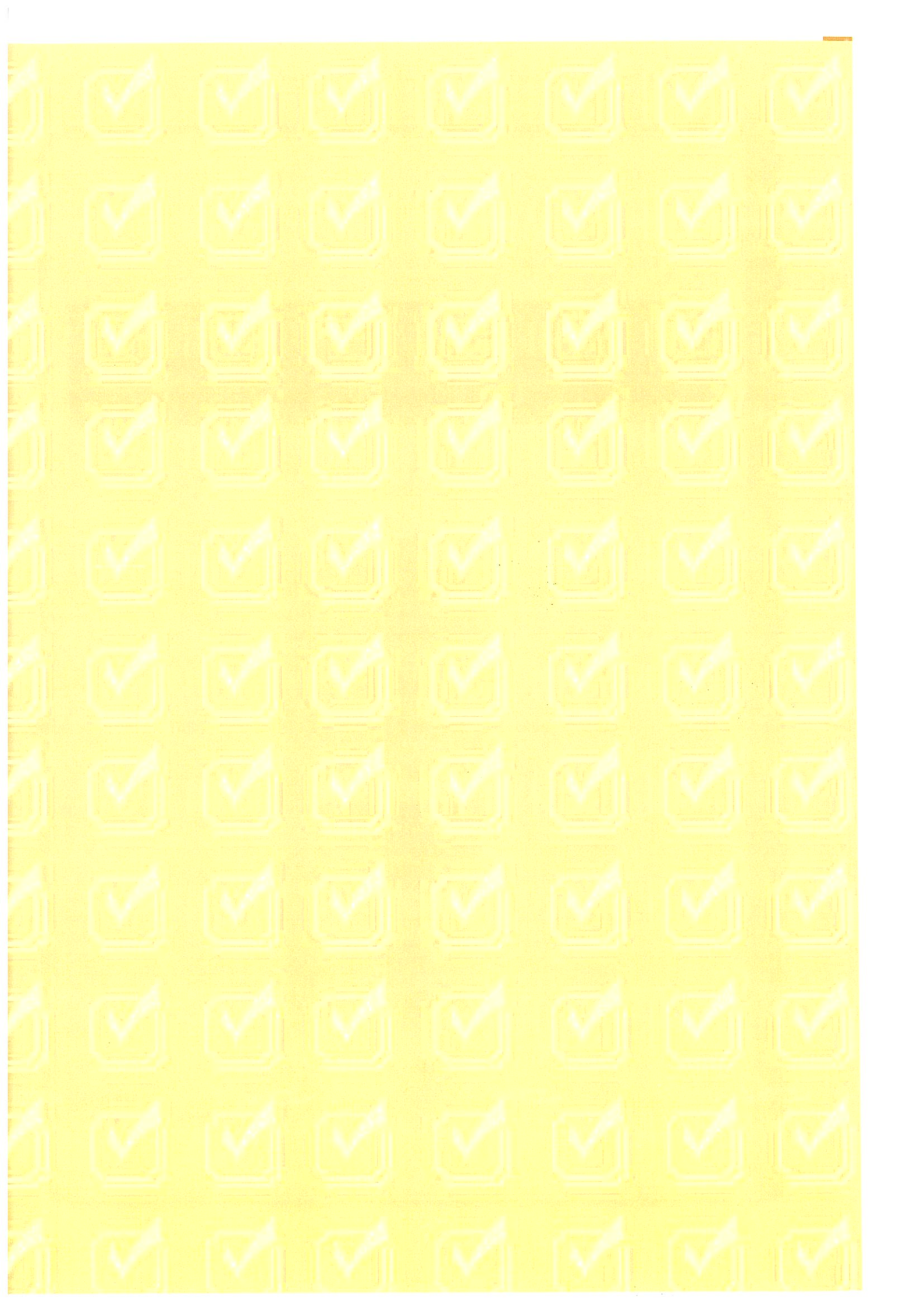
Konseho
Supremo
Elektoral

HOOFDSTEMBUREAU
CURAÇAO

Juni 2013
Willemstad, Curaçao

BIJLAGEN BEHOREND BIJ HET VERSLAG VERKIEZING STATEN
CURAÇAO 19 OKTOBER 2012

KSE

Konseho
Supremo
Elektoral

HOOFDSTEMBUREAU
CURAÇAO

Juni 2013
Willemstad, Curaçao

11.1 Benoeming Hoofdstembureau

Ministeriële Beschikking

No. 2012/45884

van de AUG - 8 2012

De Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening

Overwegende:

- dat het noodzakelijk is, in verband met het houden van verkiezingen voor de leden van de Staten van Curaçao op 19 oktober 2012, de leden en plaatsvervangende leden van het hoofdstembureau te benoemen;
- dat de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van het hoofdstembureau dienen te worden aangewezen;
- dat in verband met de verkiezingen voornoemd, een lokaal hierbij dient te worden aangewezen voor het houden van de zittingen van het hoofdstembureau;

Gelet op:

- artikel 13 van het Kiesreglement Curaçao¹;

HEEFT BESLOTEN:

- I. Aan de voormalige leden van het hoofdstembureau wordt ontslag verleënd.
- II. De volgende personen worden als leden van het hoofdstembureau benoemd:
 - a. als voorzitter en tevens lid:
de heer G.A.G. Martes;
 - b. als plaatsvervangend voorzitter en tevens lid:
mevrouw L.M. Dindial;
 - c. als leden:
 - de heer R. Ph. Römer;
 - de heer E.R.L. Panneflek;
 - de heer Ch.P. do Rego;
 - d. als plaatsvervangende leden:
 - de heer I.T. Roosburg;
 - de heer A.J.R. Kranwinkel;
 - de heer Th.M.J. Caris.
- III. Als lokaal voor het houden van de zittingen van het hoofdstembureau wordt aangewezen het kantoor van de Afdeling Publieke Zaken van de Sector Publieke Dienstverlening van het Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening aan de Roodeweg 42.
- IV. Deze beschikking treedt in werking met ingang van de datum van dagtekening en werkt terug tot en met 31 juli 2012.

¹ Bijlage d behorende bij de Eilandsverordening vaststelling diverse ontwerp-landsverordeningen land Curaçao (A.B. 2010, no. 87).

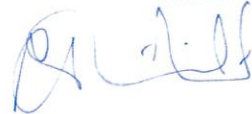
No. 2012/45884

V. Deze beschikking wordt opgenomen in het Publicatieblad.

Afschrift dezes te verzenden aan:

- de Regering van Curaçao;
- de Staten van Curaçao;
- de Voorzitter van het Hoofdstembureau;
- de Algemene Rekenkamer;
- de Raad van Advies;
- de Sociaal Economische Raad.

De Minister van Bestuur, Planning en
Dienstverlening

No. 2012/ 62264

MINISTERIËLE-BESCHIKKING

van de
16 OKT. 2012

De Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening

Overwegende:

dat de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening ingevolge het Kiesreglement van Curaçao bevoegdheden toekomen ter zake van de organisatie van de dag van de stemming betreffende de verkiezing voor de Staten;

dat de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening enkele van die bevoegdheden wenst te mandateren aan het hoofdstembureau, bedoeld in artikel 13 van het Kiesreglement van Curaçao, voor zover het betreft de op 19 oktober 2012 te houden verkiezing voor de Staten;

Heeft besloten:

Artikel 1

Voor de toepassing van dit mandaatbesluit wordt verstaan onder Hoofdstembureau: het hoofdstembureau, bedoeld in artikel 13 van het Kiesreglement van Curaçao.

Artikel 2

Hierbij mandateert de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening ter zake van de op 19 oktober 2012 te houden verkiezing voor de Staten de dienaangaande aan hem toekomende bevoegdheden, genoemd in de artikelen 41, eerste, vierde en vijfde lid, 48, tweede lid, 54 en 73, tweede en derde lid, van het Kiesreglement van Curaçao, aan het Hoofdstembureau.

Artikel 3

Deze beschikking treedt in werking met ingang van de datum van dagtekening ervan en werkt terug tot 3 augustus 2012.

Afschrift van deze beschikking wordt gezonden aan:

- de Raad van Ministers,
- de Staten,
- het Hoofdstembureau.

Willemstad, 16-10-12

De Minister van Bestuur, Planning en
Diensverlening,

12.3 Ministeriële Beschikkingen partijkleuren

Ministeriële Beschikking

No.2012/53B37

van de SEP 11 2012

De Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening

Overwegende:

- dat het noodzakelijk is, in verband met het houden van verkiezingen voor de leden van de Staten van Curaçao op 19 oktober 2012, de beschikbare kleuren voor de kandidatenlijsten vast te stellen;

Gelet op:

- artikel 33, tweede lid, van het Kiesreglement Curaçao;

HIJZET BESLOTEN:

1. Voor de op 19 oktober 2012 te houden verkiezing van de leden van de Staten mogen de navolgende kleuren voor de kleurgedruk van de lijst of lijsten worden gebruikt:

- a. geel (PMS Yellow U);
- b. rood (PMS Red 332U);
- c. blauw (PMS Process Blue U);
- d. groen (PMS 355U);
- e. oranje (PMS 161 U);
- f. violet (PMS 253U);
- g. grijs (PMS 407U);
- h. bruin (PMS 167U);
- i. roze (PMS 178U);
- j. wit;
- k. zwart (Pantone black 7C);
- l. crème (PMS 155U);
- m. magenta (Proc. Magenta-2U);
- n. goud (PMS 874C);
- o. zilver (PMS 877C);
- p. lichtblauw (PMS 304)

¹ De lijst behorende bij de verkiezing van de leden van de Staten van Curaçao op 19 oktober 2012, is vastgesteld door de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening op 11 september 2012, No. 2012/53B37.

12.4 Proces-verbaal uitkomst der verkiezingen

Procesverbaal van de zitting van het hoofdstembureau tot het vaststellen van de uitkomst der stemming

(art. 90 van het Kiesreglement Curaçao)

Procesverbaal van de zitting van het hoofdstembureau tot het vaststellen van de uitkomst der stemming in het land Curaçao gehouden op 19 oktober 2012 ter verkiezing van de leden van de Staten.

Het hoofdstembureau heeft in het daartoe aangewezen lokaal zitting genomen des voormiddags te 10.00 uur.

Het hoofdstembureau heeft ten aanzien van iedere lijst, in de volgorde van de nummers, vastgesteld het aantal stemmen op ieder der kandidaten uitgebracht en het stemcijfer van de lijst.

De voorzitter heeft bekendgemaakt, dat de aldus verkregen uitkomsten luiden:

Lijstnr: 1		
Aanduiding van de groepering: MOVEMENTU FUTURO KORSOU - <MFK>		
Volgnummer op de lijst	Namen en voorletters of voornamen der kandidaten	Aantal stemmen
1	Schotte, Gerrit Fransisco	13512
2	Scoop geb. Constancia, Jacinta Venancia Adelaida	1051
3	Pisas, Gilmar Simon	1067
4	Koeyers geb. Felida, Monique Henriette	332
5	Thode, Amerigo Constantino Maria	119
6	Pietersz geb. Janga, Dorothy Maria Elisabeth	102
7	Garmes, Rudney Archangel	89
8	Mook, Zulaika Shanella Leonora	45
9	van Heydoorn, Sithree Adalbert	108
10	Wever, Erica Natalie	71
11	Rojer, Ronald Ramon	58
12	Isenia, Filomena Ramonelia	67
13	Treurniet, Ray Anthony	28
14	Lijfrock, Reinier Etienne	130
15	Brute, Randall Juan	225
16	Elizabeth, Churder Orlando	48
17	Polanco, Raythell Gregorio Narciso	91
18	Desroches, Benito	49
19	Legrand, Carlton Raymond Edward	22
20	Dijk, Amelita Christina Teresa	18
21	Lourens, Franciss Anthonie	71
22	Pietersz, Ralph Ramon Robert Frank	95
23	Ayala Ayala, Harold Hernan	18
24	de Andrade, Elvis Fabio	24
25	Pieter, Gelmer Alejo	161
26	El Hakim, Abdul Nasser	446
27	Jamaloodin, George Ranjit Mohamed	403
	Stemcijfer	18450

Lijstnr: 2
Aanduiding van de groepering: Frente Obrero

Volgnummer op de lijst	Namen en voorletters of voornamen der kandidaten	Aantal stemmen
1	Godett, Anthony Amadeo	925
2	Carolina, Juniel Reinaldo	125
3	Jano, Irving Charles (Luwi)	131
4	Sakoetoe, Maricel Irene	63
5	Balentien, Eddy Genaro Desiderio	17
6	Jansen, Edmiro Pedro	15
7	Abrahams, Leonel Clement (Layo)	59
8	Garcia, Vladimir Omar	39
9	Calmes, Rennox Francis	41
10	Matthew, Jason Oliver	27
11	Maduro, Edison Johannes Antonius E	22
12	Marchena, Frensel Jose	15
13	Bouwland geb. Luciano, Mayerdith Anicleta	27
14	Donker, Verlon Jason Bernardo	39
15	Martina, Hensley Gordiano (KoHeHe)	27
16	Meulens, Richenel S.M. (Bill)	14
17	Betorina, Ramsey Leonardo (Capi)	27
18	Pilesia, Kenneth Eusebio (Kenene)	26
19	Ilario, Caroline Birginia	17
20	Balyn, Eliseo Galverio (Elio)	30
21	Bernardina, Ernesto Antonio	11
22	Josefa, Richard Eldemiro	2
23	Rosales, Robert Eduard A. (Robby)	10
24	Balentma, Herbert Nicolas de Tolentino	13
25	Felicia, Gilbert Francisco (Call)	3
26	Kronstadt, Luigi	13
27	Ginigorie, Michael Constantino	7
28	Gracia, Millicent Marlene Melania	4
29	Louisa geb. Godett, Mirna Altecracia	41
Stemcijfer:		1790

Lijstnr: 3

Aanduiding van de groepering: Pueblo Soberano

Volgnummer op de lijst	Namen en voorletters of voornamen der kandidaten	Aantal stemmen
1	Wiels, Helmin Magno	16090
2	Asjes, Ivar Onno Odwin	853
3	Cijntje, Melvin Victorino Eugenio (Mac)	200
4	Cordoba, Jaime Luis	420
5	Wilsoe, Elmer Raynold (Kade)	458
6	Raveneau, Winifred Albertha (Wini)	155
7	Leonora, Sherwin Serafin	76
8	Trinidad, Carlos Anthonic	115
9	Rosalía geb. Stacie, Aivi Altagracia	85
10	Margarita, Ludwin Florentino (Wini)	113
11	Pang, Roland Marcel	48
12	Ellensburg, Rutven Angelo Teofilo (Reechie)	96
13	Joseph, Edward Eleuterio Romualdo	81
14	Maria, Sigfried Demetrio	28
15	Cuffy, Shirley Ingrid	45
16	Antersijn, Sharine Elisabeth	55
17	Trinidad, Colin Miles	25
18	Wasker, Ivoirette Casilda Altagracia	88
19	Margarita, Sidney Magin	55
20	Eisden, Elton Phillip Ramon	59
21	Jamanika, Humphrey Karel Willem	52
22	Simmons, Steven Cavanaugh	26
23	Capriles, Otmiro Guillermo Amancio	53
24	Philips, Erwin Auberto	28
25	Rosales, Raul Narciso Eduardo (Lucho)	83
26	Da Costa Gomez, Radameh Mehdi Feliciano	126
27	Jules, Arlin Filomena Antonia	33
28	Montesant geb. Martinez Lemus, Socorro de Jesus (Koky)	27
29	Provence, Sidney Johannes	142
Stemcijfer:		19715

Lijstnr: 4

Aanduiding van de groepering: MAN

Volgnummer op de lijst	Namen en voorletters of voornamen der kandidaten	Aantal stemmen
1	Cooper, Charles F.	3236
2	Koeiman, Hensley F.	3112
3	Gijsbertha, Kenneth A	701
4	Puriel, Dwigno E.	133
5	Granville-Bitorina, Shadianara G. D.	58
6	Carmelia, Anuska M.	43
7	Torregrosa, Igmarr F.	69
8	Nita, Amador de Dios B. L. B.	67
9	Everitz, Andres C.	31
10	Paula, Sheldon J.	23
11	Melfor, Humphrey R.F. (Boy)	57
12	Cristina, Hubert E.	41
13	Bernardus, Humphrey V.	88
14	Isenia, Michael H.	60
15	Mauricia, Richenel S.	41
16	Dort-Martir, Lievanna F.	31
17	Yarzararay, Milton H. R.	56
18	Plet, Yael L.E.	62
19	Martina, Nattely L.	70
20	Martina, Suhandy P.	42
21	Palm, Phyllis R.	31
22	Felipa, Humphrey L.	10
23	Antonia, Farahnaz I. C.	50
24	Pieter, Echeline J.	51
25	Martina, Juan S.	8
26	Muller, Rubinet F. (Ruben)	14
27	Atalita, Giovanni M. A.	63
28	van de Meent, Everardus A.	11
29	Eisden, Julio C. (Jules)	35
Stemcijfer:		8294

Lijstnr: 5
Aanduiding van de groepering: PAR – Partido Alternativa Real

Volgnummer op de lijst	Namen en voorletters of voornamen der kandidaten	Aantal stemmen
1	de Jongh geb. Elhage, Emily Saidy	11457
2	Jesus geb. Leito, Zita Altigracia Maria	1100
3	Leeflang, Omayra Victoria Elizabeth	1387
4	Sulvaran, Glenn Thomas	257
5	Konket, Armin Emigdio	194
6	Jacoba, Magali Milagrosa	281
7	Braam, Eduard Dennis	854
8	Comenencia, Lyndon Frederic Joseph	137
9	Atacho, Pedro José	128
10	Walroud, Stephen Christopher Andrew	120
11	Jackson, Dennis Humphrey	119
12	Cecilia, Malvina Nathalia	130
13	el Ayoubi, Jeser	238
14	Zalm, Clarck Julian Anthony	51
15	Girigorie, Franklin Anastacio	56
16	Conquet, Aron Edmund	72
17	Claus, Juan Carlos	86
18	Ignacio, Sedney Carlos Ricardo	60
19	Mariano, Arillys Eulalia Antonia	48
20	Martes, Virgilio Altigracia	21
21	Nahr, Edson Cornelio	51
22	Virginia, Michael Antonio	30
23	Jansen, Roelof Cornelis	53
24	Schoop, Frensel Bernardo	74
25	Clarinda, Angeli Monica	33
26	Tweeboom, Franklin Ruben	48
27	Regales, Roy Antonio	23
28	de Graaff, Cornelis Pieter	25
29	Ignatia, Tercy Roberti	46
Stemcijfer:		17179

Lijstnr: 6
Aanduiding van de groepering: Democraat / Laboral

Volgnummer op de lijst	Namen en voorletters of voornamen der kandidaten	Aantal stemmen
1	Hernandez, George A F	543
2	Rooijer, A.V.G.	54
3	Decaster, Giovanni N.J.	30
4	Bernadina, Monique M.Ph	21
5	Gressmann, Hugo L F	31
6	Hernandez, Geoffrey J A	43
7	Sybesma, Jennely V	12
8	Andrea, Bartholomeo J	18
9	Martinus, Rudsel B	6
10	Janzen, Reynier E G	51
11	Gaari, Gilmertz	12
12	Tokaai, Sherwin A	11
13	Piar geb Manzano, Nancy A	21
14	Merced, Siegfried E	15
15	Jantzen, Lijntje Th	7
16	Girigori, Sherwin M.	8
17	Martijn, Wilmar L B	18
18	de Lima Meza, Wilson F	17
19	Santana Mojica, Franyelis	17
20	Status, Richard G	30
21	Doran, Edsel F.I.	20
22	Boon, Jeaneson A.	11
23	Sint Jago, Renaldo D	3
24	dos Santos, Antonio J M	12
25	Schoop geb Franciska, Maureen J	10
26	Chirino, Heneley Sh	6
27	Amasia, Jorge A	10
28	Francisca, Isorelle C.	10
29	Goeloe, Errol M	80
	Stemcijfer:	1127

Lijstnr: 7
Aanduiding van de groepering: Partido pa Adelanto i Inovashon Soshal (PAIS)

Volgnummer op de lijst	Namen en voorletters of voornamen der kandidaten	Aantal stemmen
1	Rosaria, Alex D.	9272
2	Franco, Marcolino C. F. (Mike)	446
3	Cleopa, Eugene G.	2106
4	Moses, Marilyn C.	673
5	Isenia, Eric M.	180
6	Rozendal, Elsa M. A.	239
7	Curiel, Raoul M. A. (Andre)	147
8	Palm, Stanley M.	175
9	Carolina, Marlon T.	95
10	Louisa, Wendell A. E.	139
11	Trenidad, Rene M.	90
12	Pasial, Aubrey S.	89
13	Rodrigues Bonito, Paulo G.	40
14	Liberia, Suheiley C. E.	130
15	Troeman, Jowenny F.	121
16	Minguel, Marianne N. A.	62
17	Huisman, Geert-Ben-Ekke	93
18	Marshall, Marc A. C.	85
19	Maria, Mayra A.	58
20	Knaap, Catharina G. (Tineke)	53
21	Casseres, Marc A. R.	83
22	Newton, Eric C.	37
23	Schenk, Laureen	50
24	Nicholls, Sylvia M.	16
25	Devere, Cynthia A.	46
26	Brito, Sherman T.	35
27	Attaf, Nahim A.	156
28	Griffith, Orlando A.	38
29	Semper, Fitzgerald E. (Jerry)	532
	Stemcijfer:	15286

Lijstnr: 8
Aanduiding van de groepering: PNP (Partido Nahonal di Pueblo)

Volgnummer op de lijst	Namen en voorletters of voornamen der kandidaten	Aantal stemmen
1	Davelaar, Humphrey A.	1745
2	Bakhuis-Trinidad, Josephine A.M.	418
3	Peterson, Christian A. (Chris)	417
4	Susana, Yudeska S.S.	115
5	Girigorie, Quincy C.O.	164
6	de Vries, Ane Marten	44
7	Mc William, Giselle M.	336
8	Peternella, Caresse C.J.R.	89
9	Gerard, Elvin R.	123
10	Rosa, Liorgo G.A.	134
11	Pieter, Kenneth F.	91
12	Roojer, Susette F.	45
13	Hous, Sandro A.	45
14	Baromeo-Bakhuis, Shelomi V. M.	84
15	Subaran-Borrebach, Suzan C.	42
16	Richardson, Shannon M.L.	12
17	Sosa, Idelgar G.R.	44
18	Melfor, Edward S.L. (Pursy)	18
19	Vlijt, Romualdo N.	30
20	Hypolite, Daphne M.	30
21	Cijntje, Errol J.	21
22	Augustus, Joyceline R.	11
23	Blanken-Petronella, Dajanara M.	12
24	Gonzalez, Shannon P.	27
25	Tromp, Rensly F.Z.	32
26	Maduro, Benjamin A.	48
27	Jacobino, Eric C.	46
28	Jansen-Liberia, Marelva M.	132
29	Liberia-Peters, Maria P.	775
	Stemcijfer:	5130

Door de in het zittingslokaal aanwezige kiezers zijn ~~geen~~/de volgende bezwaren ingebracht:

De volgende bezwaren zijn ingebracht:

Conform brief d.d. 21 oktober 2012 van heer A. Th. de
S. Schelle (zie bijlage 1)

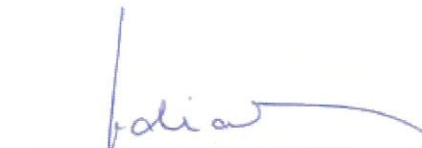
Conform brief d.d. 24 oktober 2012 van heer
S. van Heerde (zie bijlage 2)

In tegenwoordigheid van allen, die zich in het lokaal bevonden, is van het één en ander dit procesverbaal opgemaakt.

Gedaan op Curaçao, woensdag 24 oktober 2012

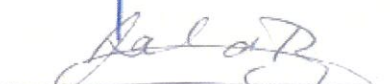
drs. G.A.G. Martes RA CFE
(Voorzitter tevens lid)

mr. L.M. Dindial
(Plv. voorzitter tevens lid)

E.R.L. Panneflek AA
(lid)

drs. Ch.P. do Rego MBA
(lid)

drs. R.Ph. Römer
(lid)

I.T. Rodsburg
(plv. lid)

A.J.R. Kranwinkel MSe. Telecom
(plv. lid)

mr. Th.M.J. Caris
(plv. lid)

12.5 Procesverbaal Bekendmaking der verkiezingen van de Leden van de Staten

Procesverbaal van de zitting van het hoofdstembureau tot het bekendmaken van de uitslag der verkiezing van de leden van de Staten

(art. 104 van het Kiesreglement Curaçao)

Curaçao; datum stemming 19 oktober 2012

Het hoofdstembureau heeft in het daartoe aangewezen lokaal zitting genomen op 24 oktober 2012 des voormiddags te 10:00 uur.

De voorzitter heeft bekendgemaakt, dat bij besluit van het hoofdstembureau van 24 oktober 2012 zijn gekozen verklaard tot leden van de Staten:

Naam en voorletters of voornamen der gekozenen in alfabetische volgorde	adres
Asjes, Ivar Onno Odwin	Groot Kwartierweg 3
Cijntje, Melvin Victorino Eugenio (Mac)	Kaya Chikuchá 27
Cooper, Charles F.	Mamayaweg Straat A 46
Cleopa, Eugene G.	Blomonteweg 21
Cordoba, Jaime Luis	Saramaccastraat 1
de Jongh geb. Elhage, Emily Saidy	Ceresstraat 2
Davelaar, Humphrey A.	West Chincho Grandi 77 B
Franco, Marcolino C. F. (Mike)	van Goghstraat 3
Jesus geb. Leito, Zita Altagracia Maria	Bosweg 7
Koelman, Hensley F.	Kaya Moises 7
Koeyers geb. Felida, Monique Henriette	Kaya Piano 86
Leefflang, Omayra Victoria Elizabeth	van Kinsbergenlaan 5
Moses, Marilyn C.	Groot Piscadera z/n
Pisas, Gilmar Simon	Barber Kaya F 27
Rosaria, Alex D.	Santa Rosa 295
Schotte, Gerrit Fransisco	Bankwerkersweg 33
Scoop geb. Constanca, Jacinta Venancia Adelaida	Traiweg 25
Sulvaran, Glenn Thomas	Kaya Seru Kristof 25
Thode, Amerigo Constantino Maria	Tielstraat 14
Wiels, Helmin Magno	Cadzandstraat 1
Wilsoe, Elmer Raynold (Kade)	Kaya Papilón 4

Er zijn door de in het lokaal aanwezige kiezers geen ~~de volgende~~ bezwaren ingebracht:

.....

.....

.....

.....

.....

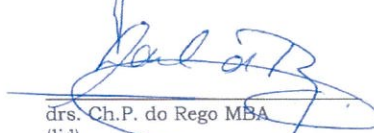
In tegenwoordigheid van allen, die zich in het lokaal bevonden, is van het één en ander dit procesverbaal opgemaakt.

Gedaan op Curaçao, woensdag 24 oktober 2012

drs. G.A.G. Martes RA CFE
(Voorzitter tevens lid)

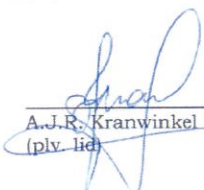

mr. L.M. Dindial
(Plv. voorzitter tevens lid)

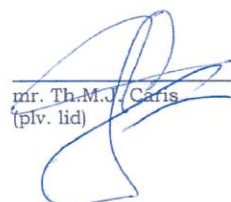

E.R.L. Panneflek AA
(lid)

drs. Ch.P. do Rego MBA
(lid)

drs. R.Ph. Römer
(lid)

I.T. Roosburg
(plv. lid)

A.J.R. Kranwinkel MSc. Telecom
(plv. lid)

mr. Th.M.J. Caris
(plv. lid)

11.6 Kiezers per stembedistrict

Statenverkiezing 19 oktober 2012 Curaçao			
Stem-district	Naam Stembureau	Adres Stembureau	Kiesgerechtigden
1	Sentro di Bario Westpunt	Westpunt z/n	915
2	Skol Tekniko Joseph Civilis	Barber z/n	1.126
3	Don Sartoschool	Soto 6	995
4	Don Sartoschool	Soto 6	1.172
5	Kolegio San Hose	Barber 8	1.303
6	Kolegio San Hose	Barber 8	1.165
7	Sentro di Bario San Willibrordo	San Willibrordo 9	983
8	R.K. Kamalia Kleuterschool	Tera Cora	1.845
9	Skol Ellis Juliana	Tera Cora	1.037
10	Sentro di Bario Boca Sami	Redaweg 26	1.811
11	Sta. Claraschool	Jan Doret 4	1.105
12	Sta. Claraschool	Jan Doret 4	1.610
13	Atanacio Emilio Goiloschool	St. Michielsweg 14C	1.554
14	H.J.A. Schroederschool	St. Michielsweg 14A	1.946
15	Goilo Kleuterschool	Zijweg Parkweg	1.243
16	Atanacio Emilio Goiloschool	St. Michielsweg 14C	1.125
17	Universiteit v/d Nederlandse	Jan Noorduynweg 111	1.485
18	St. Joris College	Salsbachweg 7	1.599
19	Kolegio Maria Auxiliadora	Salsbachweg 22 A	818
20	Sentro di Bario Santa Maria	Seru Fortunaweg 5	817
21	Dodo Palm College	Kava Meteorologico	999
22	Dodo Palm College	Kava Meteorologico	1.099
23	Maduroschool (Skol Basiko)	Kava Yaspe	979
24	Kolegio Maria Auxiliadora	Sta. Maria 80	852
25	Kolegio Maria Auxiliadora	Salsbachweg 22	1.468
26	St. Joris College	Salsbachweg 7	941
27	Universiteit v/d Nederlandse	Jan Noorduynweg 111	1.372
28	St. Antoniussschool	Seru Fortunaweg 3	881
29	J.C. Nechie Pieters College	Manhattanweg 6A	857
30	Sentro di Bario Buena Vista	Manhattanweg 6B	867
31	Juan Pablo Duarteeschool	Sto. Domingoweg 20	816
32	SKAI Kolegio Erasmo	Manhattanweg 6	951
33	Prinses Margrietschool	Bahamasweg 18	900
34	Anglo Kleuterschool	Manhattanweg 6A	932
35	Cola Debrot School	Heintie Koolweg 14	1.114
36	Kolegio Mgr. Willem Ellis	Weg naar Welgelegen	964
37	Fundashon Pro Alfa	Wishi 226	647
38	Kolegio Mgr. Willem Ellis	Weg naar Welgelegen	724
39	Maria Immaculata Lyceum	Gouverneur van Lansbergeweg	765
40	Mgr. Nieuwindt College	W.I. Compagniestraat 25	834
41	Mgr. Nieuwindt College	W.I. Compagniestraat 25	892
42	Maria College	Gouverneur van Lansbergeweg	846
43	St. Willibrord College	Mgr. Nieuwindtstraat 21 1 492	1.492
44	Scholengemeenschap O'banda	van Leeuwenhoekstraat 7	593
45	St. Willibrord College	Mgr. Nieuwindtstraat 21	694
46	Inisiativa Partikular Korsou (IPK)	Conscientiesteeg 2	520
47	Stella Maris College	Garipitoweg 19	939
48	Fa tima College	Maasstraat 9	1.244
49	Ma duro Kleuterschool	Kava Yaspe	1.464
50	Em my Berthold Kleuterschool	IJsselstraat 4	771
51	Fatima College	Fatimaweg 12	821
52	Prins Bernhard Kleuterschool	Rio Canarioweg 9	882
53	Marnix Kleuterschool	Topekaweg 2	936

54	Berg Carmel College	Groot Kwartier	874
55	St. Ignatius College	Navaiosweg 18	1.083
56	Gouv. J.R. Laufferschool	Adjudantenweg 1	2.406
57	Prof. Dr. I.C. van Houteshoel	Bethencourtstraat 3	635
58	Sentro di Bario Brievengat	Andres Belloweg z/n	1.038
59	Glorieux College	Vondelstraat 36	863
60	Skol Preparatorio Immanuel	Bonnamweg 31	524
61	Vista del Mar School	Kava Dov Sille 1	1.017
62	Glorieux College	Vondelstraat 36	787
63	Skol Basiko Immanuel	Bonnamweg z/n	1.193
64	Kolegio Aleiandro Paula	Schottegatweg-Noord 105	1.024
65	Regina Pacis Onderbouw (Pierre	Dionoramarthaweg 4B	1.068
66	Michiel Martinus Romerschool	Magdalenaweg 9	1.250
67	Albert Schweitzer Parera VSBO	Nieuwe Pareraweg 20	722
68	St. Albertus College	Kava Jongewacht 4	758
69	St. Albertus College	Kava Jongewacht 4	372
70	Oranieschool	Oraniestraat 7	753
71	Dr. Martin Luther Kingschool	Dr. Martin Luther King-	706
72	Pedro Luis Brionschool	Grebbeleineweg 64	686
73	Mgr. Zwiissen College	Wageningenstraat 22	709
74	Dependance RK MTS Mato	Grossostraat	830
75	Bokshal Marie Pampoer	Balaoestraat 23	923
76	B.T.G gebouw	Dr. Martin Luther King-	761
77	Skol Marieta Alberto Paseo	Koraal Specht 8	984
78	J.W.Th. Schotborgh Kleuterschool	Tumbastraat 38	1.032
79	Advent School Koraal Specht	Kava Lando 38	1.249
80	Dr. Albert Schweitzer	Salinja Abau	880
81	St. Franciscus College	Tulpenboomstraat 2 725	725
82	VSBO St. Paulus	Salinja Abau Straat A 79	1.297
83	St. Margarethaschool	Seru Loraweg 4	1.045
84	R.K. Centraal Schoolbestuur	Scherpenheuvel 1	1.398
85	Maris Stella VSBO	Montania di Rev 4 2437	2.437
86	Johan van Walbeeck Kleuterschool	Fransche Bloemweg	1.001
87	Radulphus College	Cas Coraweg 57	1.075
88	Kolegio Iris Bruvning (Kleutersch.)	Ronde Klipweg 65	1.296
89	Sentro di Bario Bonam	Ronde Klipweg	1.568
90	Kolegio Iris Bruvning	Ronde Klipweg 67	1.942
91	Kolegio Iris Bruvning	Ronde Klipweg 67	2.108
92	Sentro di Bario Santa Rosa	Sta. Rosa 50A 1492	1.492
93	Bellefaas Martisschool	Sta. Rosa 42	1.734
94	Kolegio Martinus de Porres	Sta. Rosaweg 343	1.427
95	Christina Kleuterschool	Sta. Rosaweg 43	1.737
96	Regina Pacis Bovenbouw	Sta. Catharinaweg 63	1.568
97	Kolegio San Dominico	Montania di Rev 11	1.614
98	Kolegio San Dominico	Montania di Rev 9	1.170
99	Openbaar A.G.O.	Montania di Rev 7	833
100	Kolegio San Dominico	Montania di Rev 11	1.346
101	Sentro di Bario Montania di Rev	Stakamahachiweg z/n	1.528
102	Angela Jessurunschool	Kava Berom	1.263
103	Kolegio Mgr. Julio Henriquez	Seru Grandi 92	996
104	Kolegio Mgr. Julio Henriquez	Seru Grandi 83	1.021
105	Openbaar A.G.O.	Montania di Rev 7	1.399
106	Sentro di Detenshon i Korekshon	Kava Shers 182	0
	TOTAAL		116.857

11.7 Rapport internationale waarnemers

OKT. 2012

Report of the international observers Parliament elections held on Friday October 19, 2012, in Curaçao

Observers:

- Mrs. Jean Permanand (Trinidad & Tobago)
- Mrs. Rosario Graciano (Dominican Republic)
- Mr. Frank Abdulah (Trinidad & Tobago)
- Mr. Louis Paul Prato (Haïti)
- Ms. Valerie Belon (United States)
- Ms. Sharin Luydens (Aruba)
- Ms. Ligia Stella (Sint Maarten)

October 18, 2012

Preparations for the elections of October 19, 2012, were well organized by the Supreme Electoral Council (*Hoofdstembureau*) and the Civil Registry and executed in the afternoon and early evening. All ballots and polling station materials were uploaded in a small container, which was sealed for security reasons. The materials were then transferred to a central distribution point and set up in four rooms that were locked and guarded by security officers.

General overview

The voting process was conducted in an orderly manner. The polling stations were located in good physical facilities and opened on time at eight o'clock in the morning. There were no problems with the establishment of the polling stations. The presiding officer and members of the polling stations were well acquainted with their respective tasks. Voting booth privacy was well organized. One could see the integrity of the process in general. The observers were impressed with the accommodation for the physically handicapped.

The general sense of security at the polling stations was high and well appreciated including the observance at the prison. Although the lines at certain big polling stations were long, the voters waited patiently.

The registration of persons eligible to vote in the Curaçao electoral system is practical and good. The observers saw no persons who objected to not being in the voter's registry.

The observers commend the Supreme Electoral Council and the Civil Registry for the competent organization of the elections. The conduct of the general public impressed the observers.

Recommendations

The observers were informed that the elections were called on short notice and that there was insufficient time to readjust the number of voters in each polling station. We recommend that a reallocation of voters be considered as soon as possible and, if possible, to increase the total number of polling stations.

19 OKT 2012

Some observers recommend the Supreme Electoral Council and the Civil Registry to instruct the chairpersons and the members of the voting bureaus to count the ballots facing the political party representatives and any other observers.

The observers appreciate the invitation extended to us by the government of Curaçao to attend and observe the elections. It was indeed an honour and privilege.

Willemstad October 19, 2012

Jean Permarand

Rosado Graciano

Frank Abdulah

Valerie Belon

Louis Paul Prato

Sharin Luydens

Ligia Stella

Met dank aan:

A. Busby, Alfred Sebastiana, Alvin Martina, Angelo Principaal, Ann Groot-Phillips, Anthmar Kranwinkel, Arlene Antonia-Clements, Arlinda de Freitas Bras, Arthur Kibbelaar, Atenaide Conradus-Sneper, B. Antersijn, Bianca Arango-Angelentina, Charles do Rego, Charles Rafael, Corinne Leysner, Danette Martha, David Medina, Dianaila Nersicio, Dielsa Estanista-Onofra, Donata Juliana, E. Margaritha, Edith Curie-Rijna, Edron Jansen, Edseline Rafael, Edward Panneflek, Eric Samboe, Eugene Middelhof, Evaristo Karel, G. Isabella, Garia Marushka, Gilbert de Windt, Grace Stewart-Maduro, H. Gonzales, Haicheline Rosinda, Henny Balootje, Humphrey Andrade, I. Wild, Iliana Schotborg, Ingrid Pellicier-Nieuwkerk, Irving Roosburg, Ivan Vorm, J. Da Silva, J. Janzen, J. Licie, Jahaira Nahr, Jairo Herrera, Jean Ider-Roch, Jeanette Elisabeth, Jermain Koeiman, Jerret Guanipa, Juamara Concepcion, Kenneth de Hasseth, Kenneth Van Kimenade, Kuko Elisabeth, L. Prato, Leah Basilia-Redan, Lisette de Leeuw, Lizanne Dindial, Luti Molina, M. L. Wernet, M. Sambo, Magali Hueck, Marguerite Heyliger, Marisol Michel, Melvis Hill, Meredith Lourens, Mirugia Heyninge-Noor, Myrtha Minguel, Nacari Jansen, Nadeska Estridge, Niviela Sambo, Pim Elisabeth, R. Huggins, R. Zimmeman, Rachinela Elisa, Raymond Römer, Richelo de Windt, Rinelma Martijn, Robby Castillo, Rudsel Haddocks, Runilia Regina, Ruthline, Haddocks, Ruthline Martines, Ruthmila Leonora, Ruthsel Dielingen, Rylan Capella, S. Carillo, S.L. Hasselhof, Sam Pieter Storm van Leeuwen, Samuel Nicholas, Sandra Navaro, Secily Felida, Shamil Ortega, Sharlymar Coffie, Sheraldine Martina, Sherlina Pauletta, Sherwin Strop, Shunella Salomé, Sindra Josefina-Comenencia, Sr. Monart, Sr. Gibbes, Sr. Senior, Sue-Amy Martis, Suënn Antersyn, Suzette Craane, Sylvio Emerenciana, Theo Caris, V. Belon, V.A.B. Demali, Vianney Granviel, Zino Narvaez.

Geomaly Martes,

Voorzitter Hoofdstembureau Curaçao

* * * * *

